

Onderwijs- en Examenreglement

2017-18

howest.be

howest
/ we develop people

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	1
ALGEMENE BEPALINGEN	2
ONDERWIJSREGLEMENT	9
1. ORGANISATIE VAN HET ACADEMIEJAAR.....	9
2. STUDENTEN	9
3. TOELATINGSVOORWAARDEN	10
4. INSCHRIJVING VAN DE STUDENT	15
5. STUDIECONTRACT	18
6. STUDIEGELD	20
7. EXTRA STUDIEKOSTEN	22
8. LEERKREDIET	24
9. VERZEKERINGEN EN VEILIGHEID	24
10. STUDIEOMVANG, OPLEIDINGSPROGRAMMA EN STUDIETRAJECT	25
11. TAALCODE EN TAALREGELING	28
12. VRIJSTELLINGEN, OVERDRACHT VAN EXAMENCIJFERS.....	29
13. STUDIEVOORTGANG EN STUDIEVOORTGANGSBEWAKING.....	31
14. STUDIEBEGELEIDING	34
15. OMBUDSPERSOON EN KLACHTENBEHANDELING	34
ALGEMEEN EXAMENREGLEMENT	36
1. ALGEMENE BEPALINGEN	36
2. ORGANISATIE VAN DE EXAMENS	36
3. VERLOOP VAN DE EXAMENS	41
4. STUDIEVOORTGANG OP GROND VAN EXAMENS	44
5. EXAMENCOMMISSIE	46
6. RESULTATEN EN FEEDBACK.....	48
7. DIPLOMA	49
8. REGELING VAN GESCHILLEN	50
BIJZONDERE BEPALINGEN STATUTEN EN FACILITEITEN	52
BIJZONDERE BEPALINGEN MOBILITEIT	56
INSPRAAKREGELING, PARTICIPATIE EN KWALITEITSZORG	59
TUCHT- en ICT-REGLEMENT	61
1. TUCHTREGLEMENT	61
2. ICT-REGLEMENT.....	62
AUTEURS- EN VERMOGENSRECHTEN	67
INTERN EN EXTERN BEROEP	68
STUDENTENVOORZIENINGEN	70
SLOTBEPALINGEN	71

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Algemene bepalingen

Dit Onderwijs- en examenreglement is opgesteld in uitvoering van de geldende decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs, zoals opgenomen in de “Codex hoger onderwijs van 20 december 2013”.

Dit Onderwijs- en examenreglement is van toepassing op alle onderwijsactiviteiten aan Howest in het kader van een studiecontract voor een bachelor- of een bachelor-na-bacheloropleiding. Voor HBO5-opleidingen is er een afzonderlijk Onderwijs- en examenreglement van toepassing.

Aan het Onderwijs- en examenreglement kunnen slechts wijzigingen aangebracht worden bij beslissing van de raad van bestuur.

De opleidingsdirecteurs kunnen binnen de krijtlijnen van dit Onderwijs- en examenreglement, specifieke opleidingsgebonden aanvullingen goedkeuren. Een Aanvullend Onderwijs- en examenreglement mag geen tegenstellingen en/of wijzigingen inhouden met dit reglement.

Samen met het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement en het studiecontract waarin de specificiteiten inzake de opleiding opgenomen zijn, vormt dit Onderwijs- en examenreglement de toetredingsovereenkomst, de contractuele verbintenis tussen de student en Howest. Bij inschrijving verklaart de student zich akkoord met deze toetredingsovereenkomst.

Dit Onderwijs- en examenreglement is via www.howest.be raadpleegbaar. Als een student er uitdrukkelijk om vraagt aan de studentenadministratie wordt aan de student een papieren kopie overhandigd.

Artikel 2. Begrippen

academiejaar: een periode van één jaar die ten vroegste op 1 september en uiterlijk op 1 oktober begint en eindigt op de dag voor het begin van het volgende academiejaar;

academische kalender: een jaarplan van het academiejaar, goedgekeurd door de Raad van Bestuur, waarin de mogelijke activiteiten per week en de vakantieperiodes benoemd zijn;

accreditatie: de formele erkenning van een opleiding op grond van een beslissing van een onafhankelijk orgaan waarin vastgesteld wordt dat de opleiding voldoet aan vooraf vastgestelde minimale kwaliteits- en niveauvereisten;

ad valvas mededeling: mededeling via het elektronisch leerplatform of een link op het leerplatform naar een specifieke website;

afstudeerrichting: een differentiatie in een opleidingsprogramma met een studieomvang van ten minste 30 studiepunten in een opleidingsprogramma;

afstandsonderwijs: onderwijs dat hoofdzakelijk met behulp van ICT wordt verstrekt, waardoor de student niet aan een bepaalde plaats van onderwijsverstrekking gebonden is; een opleiding in afstands-onderwijs wordt aan Howest een @home-opleiding genoemd;

associatie: de rechtspersoonlijkheid waarin minstens één hogeschool en één universiteit geassocieerd zijn; Howest is lid van de VZW Associatie Universiteit Gent (AUGent) met als partnerinstellingen de Universiteit Gent, de Hogeschool Gent en de Arteveldehogeschool;

bacheloropleiding: een opleiding die aansluit op het secundair onderwijs, waarvan de studieomvang ten minste 180 studiepunten bedraagt die ofwel professioneel ofwel academisch gericht is;

bacheloropleiding, professioneel gericht: bacheloropleiding met als doel de studenten te brengen tot een niveau van algemene en specifieke kennis en competenties nodig voor de zelfstandige uitoefening van een beroep of groep van beroepen;

bachelor-na-bacheloropleiding: een bacheloropleiding die aansluit op (een) andere bacheloropleiding(en) waarvan de studieomvang ten minste 60 studiepunten omvat;

bekwaamheidsonderzoek: het onderzoek van de competentie(s) van een persoon, voorafgaand aan het afleveren van een bewijs van bekwaamheid;

beursstudent: een student die een studietoelage ontvangt van de Vlaamse Gemeenschap;

bewijs van bekwaamheid: het bewijs dat een student op grond van EVC's of EVK's de competenties heeft verworven eigen aan een welomschreven opleiding, opleidingsonderdeel, cluster van opleidingsonderdelen of partim;

bijna-beursstudent: een student die geen studietoelage van de Vlaamse Gemeenschap ontvangt, maar waarvan het referentie-inkomen maximaal een vastgelegd bedrag boven de financiële maximumgrens bepaald in de regelgeving betreffende de studiefinanciering ligt;

competentie: verwijst naar een samenhangend en complex geheel van kennis, vaardigheden en attitudes die tot uiting komen bij en ontwikkeld worden door concreet handelen in complexe en authentieke situaties;

contactuur: uur (60 minuten) waarin onderwijs gegeven wordt of de student begeleid wordt, in rechtstreeks contact tussen de onderwijsverstrekker en de student of een groep van studenten, en op grond daarvan gebonden is aan bepaalde uren van onderwijsverstrekking. De student wordt geacht aanwezig te zijn. Dit kan ook aanwezigheid via ICT omvatten;

credit: een studiepunt verbonden aan een opleidingsonderdeel en waar uit de evaluatie blijkt dat de student de competenties of leerdoelen verbonden aan het opleidingsonderdeel in voldoende mate verworven heeft;

creditbewijs: document of andere vorm van registratie waarin vastgelegd wordt dat een student een examen heeft afgelegd, en dat hij de competenties of leerdoelen, verbonden aan een opleidingsonderdeel, heeft verworven;

creditcontract: een contract, aangegaan door Howest met de student die zich inschrijft met het oog op het behalen van (een) creditbewij(s)(zen) voor één of meer opleidingsonderdelen;

deexamen: elk examen over een welbepaald en vooraf aangekondigd deel van de leerinhouden van een opleidingsonderdeel of een deel ervan dat volgens een vooraf aangekondigde weging in het uiteindelijke examencijfer van het opleidingsonderdeel verrekend wordt;

deliberatie: beraadslaging door de examencommissie over de studievoortgang van de student;

diplomacontract: een contract, aangegaan door Howest met de student die zich inschrijft met het oog op het behalen van een graad of diploma van een bacheloropleiding of een postgraduaatsopleiding;

diplomasupplement: een supplement bij het diploma dat aanduiding geeft van de aard van de opleiding, de duur van de opleiding, het voltooide opleidingsprogramma en de behaalde creditbewijzen, de

eventueel verleende vrijstellingen en eventueel de vooropleiding en de vermelding van de instelling(en) waaraan de student de opleidingsonderdelen heeft gevolgd als die verschillend is (zijn) van de uitreikende instelling of in het geval van gezamenlijke diplomering. De vorm van het diplomasupplement wordt bepaald door de Vlaamse regering;

ECTS: "European Credit Transfer and accumulation System", Europees erkend systeem om de studiepunten en de score van de student door objectieve vergelijking internationaal over te hevelen en te accumuleren;

evaluatie: elke beoordeling van de voortgang van de student op het vlak van competenties, leerdoelen of leerresultaten;

EVC: een eerder verworven competentie, zijnde het geheel van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes verworven door middel van leerprocessen die niet met een studiebewijs werden bekrachtigd;

EVK: een eerder verworven kwalificatie, zijnde elk studiebewijs dat aangeeft dat een formeel studietraject, al dan niet binnen onderwijs, met goed gevolg werd doorlopen, voor zover het niet gaat om een creditbewijs dat werd behaald binnen dezelfde instelling en opleiding waarbinnen men de kwalificatie wenst te laten gelden;

examen: elke evaluatie van de mate waarin een student op grond van zijn studie de competenties of leerresultaten, verbonden aan een opleidingsonderdeel of een deel ervan, heeft verworven, uitgedrukt in een examencijfer;

examenbeslissing: elke beslissing die, al dan niet op grond van een deliberatie, een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meerdere opleidingsonderdelen van een opleiding of een opleiding als geheel;

examencijfer: de cijfermatige beoordeling van een student per examen uitgedrukt op 20;

examencommissie: het college dat de definitieve beslissingen neemt met betrekking tot het afgelegde studietraject van een student;

examencontract: een contract, aangegaan door Howest met de student die zich onder de door Howest bepaalde voorwaarden inschrijft voor het afleggen van examens met het oog op het behalen van een diploma of van creditbewijzen;

examensecretariaat: de lokale meldings- en informatiecel voor alle bij de examens betrokken partijen;

examentuchtbeslissing: elke sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten;

faciliteit: afwijking van de organisatie van het studietraject, de onderwijs- en/of evaluatieactiviteiten omwille van individuele omstandigheden;

gedelibereerd opleidingsonderdeel: een opleidingsonderdeel waarvoor een student op basis van examen(s) geen creditbewijs verworven heeft, maar waarover een examencommissie beslist heeft dat deze niet hernomen moet worden;

geïndividualiseerd studietraject: een studietraject dat voor een bepaalde student afwijkt van het modeltraject, afgekort als IOT (individueel opleidingstraject) of PDT (persoonlijk deeltraject);

generatiestudent: is een student die zich voor het eerst inschrijft met een diplomacontract voor een bacheloropleiding in het Vlaamse hoger onderwijs;

graad: de aanduiding van bachelor verleend op het einde van een opleiding;

grensdatum: voor elk opleidingsonderdeel wordt door Howest een grensdatum vastgelegd. Deze datum bepaalt het al dan niet terugkrijgen van het leerkrediet bij uitschrijven voor dit opleidingsonderdeel;

hogeschoolbestuur: de decretale bestuursorganen van Howest;

instaptoets: een voor Vlaanderen verplichte, niet-bindende toets die aankomende studenten lerarenopleiding vóór inschrijving moeten afleggen;

kwalificatie: een afgerond en gevalideerd geheel van competenties of domeinspecifieke leerresultaten, met als bewijsstuk een officieel getuigschrift of diploma uitgereikt na het met goed gevolg voltooien van een studie- of scholingstraject of na een EVC- en/of EVK-procedure;

kwalificatie van een graad: toevoeging die verwijst naar de voltooide opleiding;

learning agreement: overeenkomst tussen twee onderwijsinstellingen waarin het studietraject van de student bij een uitwisseling wordt vastgelegd;

leerdoel: verdere concretisering van leerresultaten. Een leerresultaat wordt vertaald in leerdoelen om de graduele opbouw ervan te garanderen en om het leerresultaat te concretiseren. Een leerdoel specificeert wat de student op vlak van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes dient te bereiken;

leerkrediet: het totale pakket van studiepunten dat een student gedurende zijn/haar studieloopbaan kan inzetten voor een inschrijving onder diplomacontract in een initiële bachelor- of masteropleiding of een opleidingsonderdeel onder creditcontract en dat naargelang het aantal studiepunten waarvoor de student zich inschrijft en welke hij/zij verwerft, kan evolueren; de student kan zijn/haar leerkrediet raadplegen op www.studentenportaal.be;

leerresultaat: bepaalt wat een lerende verwacht wordt te kennen, te begrijpen, te doen bij het afronden van een leertraject en de wijze waarop het geleerde kan worden getoond. Leerresultaten zijn competenties gekoppeld aan de niveaus van de Vlaamse Kwalificatiestructuur;

mentor: lid van de studiebegeleiding in een opleiding dat (een deel van de) studenten van een opleiding toegewezen krijgt om structureel gesprekken inzake hun studievoortgang te voeren;

modeltraject: het studietraject dat voorgeschreven wordt voor een groep studenten;

module: een opleidingsonderdeel in een modulair opgebouwd opleidingsprogramma;

monitoraat: onderwijsactiviteit waarbij door de lesgever van het betreffende opleidingsonderdeel bijkomende vakinhoudelijke uitleg wordt gegeven aan de student met als doel de studievoortgang te bevorderen;

onderwijsactiviteit: elke activiteit die georganiseerd wordt om de competenties, leerresultaten of leerdoelen van de opleiding/opleidingsonderdelen en/of partims te verwerven;

opgenomen studiepunten: studiepunten, verbonden aan de opleidingsonderdelen, waarvoor een student zich heeft ingeschreven in een bepaald academiejaar;

opleiding: de structurerende eenheid van het onderwijsaanbod;

opleidingsdirecteur: directeur van de opleidingen Howest Brugge, directeur van de opleidingen Howest Kortrijk;

opleidingsonderdeel: een afgebakend geheel van onderwijs- en evaluatieactiviteiten dat gericht is op het verwerven van welomschreven competenties, leerdoelen en/of leerresultaten, aan Howest ook module genoemd;

overdracht: het overdragen van een examencijfer van een partim vanaf 10/20 bij herinschrijving in hetzelfde opleidingsonderdeel in een volgend academiejaar;

partim: een afgebakend deel van een opleidingsonderdeel met een studieomvang van gehele studiepunten;

permanente evaluatie: regelmatige evaluatie van het leerproces van de student tijdens de periode van onderwijsactiviteiten;

plagiaat: plagiaat is elke overname van het werk (ideeën, teksten, structuren, beelden, plannen, ...) van anderen, op identieke wijze of onder licht gewijzigde vorm zonder het aangeven van een citaat en/of zonder adequate bronvermelding;

postgraduaat: opleidingstraject met een studieomvang van ten minste 20 studiepunten in het kader van de verdere professionele vorming, verbreding en/of verdieping van de competenties verworven bij de voltooiing van een bachelor- of masteropleiding;

professionele gerichtheid: gericht zijn op de algemene vorming en de verwerving van professionele kennis en competenties, gestoeld op de toepassing van wetenschappelijke of artistieke kennis, creativiteit en praktijkkennis;

Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen: administratief college van extern beroep inzake examenbeslissingen, examentuchtbeslissingen, de al dan niet toekenning van een bewijs van bekwaamheid op grond van EVC of EVK, vrijstellingen, het opleggen van schakel- en/of voorbereidingsprogramma's, maatregelen van studievoortgangsbewaking, weigering van inschrijving en beslissingen i.v.m. leerkrediet. Adres: Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, Departement Onderwijs en vorming, Afdeling Hoger Onderwijs, Hendrik Consciencegebouw 7A, Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel. Meer info op www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/raad;

student met een functiebeperking: een student met een langdurige, structurele beperking van een van de essentiële leeffuncties al dan niet erkend bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap met een goedgekeurd dossier;

studentensecretariaat: het lokale aanspreekpunt voor alle administratieve formaliteiten, doorverwijzingen en contact met de opleidingsdirecteur voor aangelegenheden in verband met de studieloopbaan;

studiebegeleiding: begeleiding aangeboden door Howest om de student te helpen zijn studie te optimaliseren bestaande uit trajectbegeleiding en studiebegeleiding voor de studiemethode, mentoraat en monitoraat;

studiecontract: het contract dat bij de inschrijving van de student afgesloten wordt tussen Howest enerzijds en de betrokken student anderzijds;

studiefiche: de studiefiche van een opleidingsonderdeel bevat de onderwijskundige en organisatorische beschrijving van dit opleidingsonderdeel;

studiegebied: decretaal gebied waarin opleidingen zijn samengebracht;

studiegeld: het bedrag te betalen door de student voor de deelname aan onderwijs- en/of evaluatieactiviteiten, en/of examens;

studiegids: de studiegids van een opleiding bevat de onderwijskundige en organisatorische beschrijving van die opleiding;

studieomvang: het aantal studiepunten toegekend aan een opleidingsonderdeel, partim, opleidingsprogramma of opleiding;

studiepunt: een binnen de Vlaamse Gemeenschap aanvaarde internationale eenheid die overeenstemt met ten minste 25 en ten hoogste 30 uren voorgeschreven onderwijs- en evaluatieactiviteiten en waarmee de studieomvang van elke opleiding of elk opleidingsonderdeel wordt uitgedrukt;

studietijd: de in uren weergegeven tijd die van de normstudent wordt geleverd om de voorgeschreven onderwijs- en evaluatieactiviteiten van een opleidingsonderdeel, een opleidingsprogramma of een opleiding succesvol af te ronden;

studietraject: de wijze waarop de studie wordt geordend;

studievoortgang: de wijze waarop de student voortgang maakt in het studietraject. Dit kan gebeuren op grond van examens en/of op grond van EVC's en EVK's;

talent coach: de aanspreekpersoon voor de aanvraag van structurele faciliteiten en de uitvoering van het diversiteitsbeleid, studieadvies, ondersteuning van studiemethode en –planning;

toelatingscheck: een onderzoek aan Howest om als niet-houder van een diploma van secundair onderwijs te genieten van afwijkende toelatingsvoorwaarden en eventueel toch in te schrijven in een opleiding via een creditcontract of examencontract met het oog op het behalen van creditbewijzen;

toelatingsonderzoek: een onderzoek op niveau van de Associatie Universiteit Gent om als kandidaatstudent van minstens 21 jaar op 31 december van het academiejaar, vluchteling en/of virtuoos van afwijkende toelatingsvoorwaarden te genieten en eventueel toch in te schrijven in een opleiding;

toetredingsovereenkomst: de overeenkomst tussen Howest en student, waarbij de student aangeeft de algemene voorwaarden en het studiecontract te aanvaarden;

trajectbegeleider: aanspreek- en overlegpersoon van de opleiding voor de individuele student om zijn/haar studietraject en/of EVC- en/of EVK-procedure uit te stippelen en te begeleiden;

verworven studiepunten: studiepunten, verbonden aan de opleidingsonderdelen, waarvoor een student een creditbewijs heeft behaald;

volgtijdelijkheid: het verplicht gevolgd hebben van of geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer een student kan inschrijven voor en/of examen kan doen over een andere opleidingsonderdeel of een andere opleiding;

voorbereidingsprogramma: een programma dat kan worden opgelegd aan een student die niet in het bezit is van een diploma dat op rechtstreekse wijze toelating verleent tot de opleiding waarvoor hij/zij zich wenst in te schrijven;

vrijstelling: de opheffing van de verplichting om deel te nemen aan de onderwijs- en/of evaluatieactiviteiten van een opleidingsonderdeel of een partim

werkstudent: een student die aan de volgende voorwaarden beantwoordt:

- is in het bezit van een bewijs van tewerkstelling in een dienstverband of als zelfstandige met een omvang van ten minste 80 uren per maand, of hij/zij is in het bezit van een bewijs van uitkeringsgerechtigde werkzoekende en de opleiding kadert binnen het door een gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling voorgestelde traject naar werk;
- is nog niet in het bezit van een tweede cyclusediploma of masterdiploma;
- is ingeschreven in een studietraject met specifieke onderwijs- en leervormen en met specifieke modaliteiten van begeleiding en aanbod, dat als zodanig geregistreerd is in het hoger-onderwijsregister.

ONDERWIJSREGLEMENT

1. ORGANISATIE VAN HET ACADEMIEJAAR

Artikel 3. Academische kalender

Het academiejaar wordt georganiseerd volgens een academische kalender.

De academische kalender omvat de begin- en einddatum van het academiejaar; de onderwijs- en evaluatieactiviteiten, inclusief de verplichte stages; begin- en einddatum van de 2 semesters; de vakantieperiodes; de examenperiodes; de deliberatie-, feedback- en proclamatieperiodes.

Deze academische kalender wordt goedgekeurd door de raad van bestuur van Howest, na goedkeuring door de studentenraad.

Het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement bevat eventueel een semesterinvulling per opleiding, de planning voor de studenten i.v.m. de organisatie van het academiejaar.

Bij de start van het academiejaar organiseren de opleidingen onthaalactiviteiten en infosessies, minstens voor studenten die zich voor de eerste maal inschrijven.

Voor elk modeltraject wordt voor de onderwijsactiviteiten een lesrooster opgesteld, dat ad valvas bekend gemaakt wordt.

Hierbij gelden volgende regels:

- wanneer de lesgever zich na 15 minuten niet heeft aangeboden, vraagt een afgevaardigde van de studenten bij het onthaal inlichtingen of instructies;
- wijzigingen van onderwijsactiviteiten, lesgevers, uurroosters of leslokalen worden ad valvas bekend gemaakt.

2. STUDENTEN

Artikel 4. Statuut van de student

Een student aan Howest is iemand die aan de decretale toelatingsvoorwaarden voldoet, zich op een regelmatige manier ingeschreven heeft en de toetredingsovereenkomst zijnde het Onderwijs- en examenreglement, het eventuele Aanvullend Onderwijs- en examenreglement en het studiecontract getekend heeft. De student geniet van de rechten en plichten uitgeschreven in de toetredingsovereenkomst.

Een gaststudent is een student die is ingeschreven in een andere instelling van hoger onderwijs in het binnen- of buitenland en die, in het kader van zijn opleiding, één of meerdere opleidingsonderdelen volgt aan Howest. De gaststudent wordt gedekt door de betreffende raamovereenkomst of een bilaterale overeenkomst tussen Howest en de andere instelling van hoger onderwijs. De gaststudent geniet van de rechten en plichten van de toetredingsovereenkomst, maar krijgt geen studiecontract. De gaststudent krijgt wel een studentenkaart geldig voor de periode waarin de student opleidingsonderdelen volgt aan Howest.

3. TOELATINGSVOORWAARDEN

Artikel 5. Toepassingsgebied

De toelatingsvoorwaarden die in dit hoofdstuk worden bepaald, gelden zowel voor de inschrijving voor een opleiding als voor de inschrijving voor een of meerdere opleidingsonderdelen.

3.1 Algemene toelatingsvoorwaarden

Artikel 6. Diplomavorwaarde bacheloropleiding

Voor de inschrijving voor een bacheloropleiding geldt als algemene toelatingsvoorwaarde het bezit van één van de volgende diploma's:

- een diploma van het secundair onderwijs uitgereikt door de Vlaamse Gemeenschap;
- een diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan;
- een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie, met uitzondering van het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid;
- een diploma van het hoger beroepsonderwijs;
- een studiebewijs dat krachtens een wettelijke norm, een Europese richtlijn of een internationale overeenkomst als gelijkwaardig met één van de voorgaande diploma's wordt erkend. Bij ontstentenis van een dergelijke erkenning kan de opleidingsdirecteur via de centrale aanspreekpersoon Toelating personen die in een land binnen of buiten de Europese Unie een diploma of getuigschrift hebben behaald dat toelating verleent tot het universitair onderwijs in dat land, toelaten tot de inschrijving voor een bachelor-opleiding.

De volgende studiebewijzen vallen hieronder :

- Belgische studiebewijzen
  - diploma van het secundair onderwijs uitgereikt door de Franstalige of Duitstalige Gemeenschap;
  - brevet van het aanvullend secundair beroepsonderwijs;
  - diploma van eerste prijs, uitgereikt door een muziekconservatorium of het Lemmensinstituut, met uitzondering van een diploma eerste prijs notenleer;
  - diploma van technisch ingenieur;
  - diploma van het hoger muziekonderwijs van de eerste graad met volledig leerplan, uitgereikt door een conservatorium;
  - diploma van de hogere technische school van de derde graad;
  - een getuigschrift waaruit blijkt dat men geslaagd is in ten minste twee studie jaren in eenzelfde studierichting van het hoger beroepsonderwijs of een getuigschrift / getuigschriften / deelcertificaten van opleidingsonderdelen uit eenzelfde studierichting van het hoger beroepsonderwijs waarvoor de kandidaat geslaagd is met een totaal aantal contacturen van ten minste 2/3 van het totaal;
  - een getuigschrift waaruit blijkt dat men geslaagd is in ten minste twee studie jaren met volledig leerplan van een opleiding die leidt tot het diploma van het hoger kunstonderwijs met volledig leerplan van de tweede graad, diploma van het hoger kunstonderwijs met volledig leerplan van de derde graad, diploma van de hogere technische school van de derde graad of diploma van binnenhuisarchitect;
  - een kandidaatsdiploma;
  - een bachelordiploma of gelijkwaardig;
  - een masterdiploma of gelijkwaardig.

- Buitenlandse studiebewijzen
  - een gelegaliseerd buitenlands bachelordiploma of gelijkwaardig;
  - een gelegaliseerd buitenlands masterdiploma of gelijkwaardig;
  - een Europees “Baccalaureaat Diploma”, uitgereikt door de Europese scholen in België of het buitenland;
  - een “Diplôme du baccalauréat international”, uitgereikt door het Office du Baccalauréat International te Genève;
  - een diploma uitgereikt door de SHAPE-school (NAVO);
  - een Luxemburgs “diplôme de Fin d’Etudes secondaires” of “diplôme de Fin d’Etudes secondaires techniques”;
  - een Nederlands diploma “Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs” (VWO);
  - een Nederlands “Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd propedeutisch examen”;
  - een Nederlands diploma “Middelbaar beroepsonderwijs” (MBO) van ten minste 3-4 jaar met kwalificatieniveau 4;
  - een Frans diploma “Baccalauréat” (minimum score 10/20);
  - een Duits diploma “Zeugnis der allgemeinen Hochschulreife/Abitur”;
  - een gelegaliseerd “High school diploma” (USA) met een “transcript of records” (puntenlijst), dat ten minste 4 AP’s (Advanced Placements) vermeldt;
  - een gelegaliseerd diploma dat toegang verleent tot universitaire studies van het land waarin dit diploma werd uitgereikt, indien dit land behoort tot lidstaten van de Raad van Europa die de Conventie van 1953 hebben ondertekend.

De student bezorgt aan de studentenadministratie het origineel diploma of getuigschrift, een kopie wordt opgenomen in het dossier.

Artikel 7. Taalvoorwaarden

Bij inschrijving dient een kandidaat te bewijzen voldoende kennis te bezitten van het Nederlands. Als afdoend bewijs wordt aanvaard:

- een bewijs dat ten minste één voltijds studiejaar van een Nederlandstalige opleiding in het secundair onderwijs of minstens 30 studiepunten Nederlandstalige opleidingsonderdelen in het hoger onderwijs met succes gevolgd werden;
- een attest van CEF-niveau B2 Nederlands (of hoger), zijnde ten minste gelijkwaardig aan de eisen gesteld in het Profiel Taalvaardigheid Hoger Onderwijs van de Nederlandse Taalunie;
- een attest van NT2, Vantage 1A+B van een Centrum voor Volwassenenonderwijs;
- een certificaat NVA5 van het Universitair Centrum voor Talenonderwijs van UGent;
- een certificaat Educatief Startbekwaam of Educatief Professioneel van CNaVT.

Bij inschrijving van reguliere studenten in Engelstalige opleidingen dient de student te bewijzen voldoende kennis te bezitten van het Engels. Volgende bewijsstukken worden aanvaard:

- een diploma van het secundair onderwijs uitgereikt door de Vlaamse Gemeenschap (uitgezonderd BSO en CVO);
- een Nederlands diploma “Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs” (VWO);
- een diploma van International Baccalaureaat in het Engels, of met minstens graad 5 voor de cursus English A of B high level of minstens graad 6 voor de cursus English B standard level;
- een diploma van Europees Baccalaureaat met Engels als eerste taal en een score van minstens 6 of als tweede taal en een score van minstens 7;

- een attest dat ten minste één jaar een voltijds studieprogramma van een Engelstalige opleiding in het secundair onderwijs of minstens 30 studiepunten Engelstalige opleidingsonderdelen in een Engelstalige opleiding aan een andere instelling voor hoger onderwijs met succes gevolgd werden;
- een recent TOEFL Certificaat: minimum score: 550 punten (papier), 213 punten (computer) of 79 (internet);
- een recent IELTS Certificaat van de British Council: minimum score 5.5;
- een GCSE-certificaat Engels met score A*-C;
- Een certificaat van Cambridge English: First Certificate in English (FCE) or Certificate in Advanced English (CAE) or Certificate of Proficiency in English (CPE);
- een certificaat van de "Test Engels" afgeleverd door het Universitair Centrum voor Talenonderwijs van de Universiteit Gent;
- een attest van CEF-niveau B2 Engels (of hoger).

Opleidingen kunnen indien ze dat wensen strengere taalvoorwaarden opleggen. Indien een opleiding die meermaals in de AUGent wordt aangeboden dit wenst te doen, dan overlegt ze hierover met haar associatiepartners om hierover af te stemmen zodat dezelfde voorwaarden gelden. De strengere taalvoorwaarden dienen per opleiding geëxpliciteerd te worden in het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement.

Artikel 8. Voorwaarde leerkrediet

Bij inschrijving in een initiële bachelor wordt de student toegelaten ten belope van zijn nog voorhanden zijnde leerkrediet.

Artikel 9. Verplichte instaptoets voor Bachelor in het onderwijs

Wie zich in Vlaanderen wil inschrijven voor een lerarenopleiding moet een verplichte niet-bindende instaptoets afleggen op www.onderwijskiezer.be. Bij inschrijving dient de student te bewijzen dat hij de test heeft afgelegd en bezorgt het bewijs van deelname aan de studentenadministratie. Een kopie wordt opgenomen in het dossier.

3.2 Bijzondere toelatingsvoorwaarden

Artikel 10. Inschrijving in afstandsonderwijs

Om in te schrijven in een opleiding die in afstandsonderwijs aangeboden wordt moet de student het statuut van werkstudent hebben en minstens 21 jaar zijn op 31 december van het betreffende academiejaar. In tegenstelling tot de definitie van werkstudent kan de student reeds in het bezit zijn van een tweede cyclus- of masterdiploma.

Indien aan minstens 1 van deze voorwaarden niet voldaan is, kan de opleidingsdirecteur via de aanspreekpersoon van de @home-opleiding de student toestemming verlenen om in te schrijven na een positief intakegesprek waarin naar motivatie en sociale omstandigheden gepeild wordt. Het intakegesprek wordt gevoerd door de aanspreekpersoon van de @home-opleiding.

Artikel 11. Inschrijving in een bachelor-na-bacheloropleiding

Howest kan de rechtstreekse toegang tot een bachelor-na-bacheloropleiding beperken tot afgestudeerden van bacheloropleidingen met specifieke opleidingskenmerken (minstens 1 professioneel gerichte bacheloropleiding). Dit wordt vermeld in de studiegids.

Artikel 12. Gelijktijdige inschrijvingen

Een student die in het laatste traject van een bacheloropleiding (een) vrijstelling(en) kreeg voor minstens 30 studiepunten, kan nog voor het behalen van het diploma van de bacheloropleiding, eveneens ingeschreven worden in een aansluitende bachelor-na-bacheloropleiding, een postgraduaat, een bij- of nascholing aan Howest.

De student kan slechts het diploma of getuigschrift van de postinitiële opleiding behalen na het behalen van het diploma van de betreffende bacheloropleiding.

3.3 Afwijkende toelatingsvoorwaarden

Artikel 13. Afwijkende toelatingsvoorwaarden diplomacontract en examencontract met het oog op het behalen van een diploma

Kandidaatstudenten die niet voldoen aan de diplomavorwaarden kunnen toelating krijgen om zich in te schrijven voor een bacheloropleiding indien ze slagen in een toelatingsonderzoek. Een specifieke procedure regelt dit onderzoek.

Op voorwaarde dat aan de geldende taalvoorwaarden voldaan is, kan het toelatingsonderzoek worden aangevraagd door:

- kandidaatstudenten die niet aan de voormelde, algemene toelatingsvoorwaarden voldoen op voorwaarde dat ze minimaal op 31 december van het academiejaar de leeftijd van 21 jaar bereikt hebben;
- vluchtelingen en ontheemden, zonder leeftijdsbeperking;
- kandidaat-virtuozen: jongeren die de leeftijd van 21 jaar nog niet bereikt hebben, en waarvan het talent en de volgehouden wil binnen een specifieke kunstdiscipline duidelijk verder gaan dan wat door het leerplichtonderwijs of deeltijds kunstonderwijs aangeboden kan worden;
- kandidaatstudenten die de AUGent HAVO-piste met goed gevolg doorlopen hebben.

Kandidaat-vluchtelingen van wie de asielaanvraag ontvankelijk is verklaard, alsook hun kinderen, bewijzen dit door middel van:

- de bijlage 25 afgegeven aan de grens aan een asielzoeker of de bijlage 26 afgegeven in het Rijk aan een asielzoeker;
- een attest van immatriculatie;
- het attest van ontvankelijkheid van de asielaanvraag, uitgereikt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Bovenvermelde stukken zijn overeenkomstig het K.B. van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Om zich uiteindelijk te kunnen inschrijven dient de kandidaat ook te voldoen aan de eventuele bijkomende toelatingsvoorwaarden voor de opleiding waarvoor de kandidaat wenst in te schrijven.

Voor meer info neemt de kandidaatstudent via het studentensecretariaat contact op met de centrale aanspreekpersoon Toelating. Meer inlichtingen zijn te vinden in de Gids “toelatingsonderzoek” op www.howest.be.

Artikel 14. Afwijkende toelatingsvoorwaarden credit- of examencontract met het oog op het behalen van credits

Een opleidingsdirecteur kan via de centrale aanspreekpersoon Toelating kandidaatstudenten die niet voldoen aan de algemene toelatingsvoorwaarden toestemming verlenen om in te schrijven voor afzonderlijke opleidingsonderdelen onder een creditcontract of een examencontract met het oog op het behalen van één of meerdere creditbewijzen op voorwaarde dat uit een intern onderzoek blijkt dat de kandidaatstudent beschikt over de bekwaamheid om de opleidingsonderdelen goed te kunnen volgen. Dit onderzoek wordt “toelatingscheck” genoemd en bestaat uit de aanmelding, een verkenningsgesprek met de opleidingscoördinator en/of trajectbegeleider, de samenstelling van een portfolio en een assessment op portfolio.

Voor meer info neemt de kandidaatstudent via het studentensecretariaat contact op met de centrale aanspreekpersoon Toelating, en vraagt naar de Howest-procedure “Toelatingscheck”. Meer info op www.howest.be.

Artikel 15. Toelatingsvoorwaarden voor buitenlandse studenten

Buitenlandse studenten moeten steeds de toelating of machtiging voor een verblijf in België kunnen voorleggen, zoals bepaald door de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. Zij kunnen dit doen door een van onderstaande middelen:

- de identiteitskaart van een lidstaat van de Europese Unie;
- de verblijfskaart van een lidstaat van de Europese Unie;
- de identiteitskaart voor vreemdeling;
- het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister.

Alle stukken verwijzen naar artikel 31 van het K.B. van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Europese studenten zijn studenten met de nationaliteit van een staat behorende tot de Europese Economische Ruimte.

Studenten voldoen aan de toelatingsvoorwaarden met een studiebewijs dat krachtens een wettelijke norm, een Europese richtlijn of een internationale overeenkomst als gelijkwaardig met één van de diploma's zoals opgesomd bij de algemene toelatingsvoorwaarden wordt erkend. De student bezorgt daartoe het origineel van het diploma of getuigschrift, waarvan een kopie genomen en bewaard wordt.

Bij ontstentenis van een dergelijke erkenning kan de opleidingsdirecteur via de centrale aanspreekpersoon Toelating personen die een diploma of getuigschrift hebben behaald dat toelating verleent tot universitaire studies of het toelatingsexamen voor universitaire studies van het land waarin dit diploma werd uitgereikt, toelaten tot de inschrijving voor een bacheloropleiding. Wanneer in het land een maturiteitsexamen een voorwaarde is, geldt ook hier deze voorwaarde.

De student bezorgt de opleidingsdirecteur via de aanspreekpersoon Toelating hiertoe een schriftelijk gemotiveerde aanvraag.

De aanvraag moet bevatten:

1. een gelegaliseerd diploma of getuigschrift van secundair en/of hoger onderwijs dat toelating verleent tot het universitair onderwijs in dat land;
2. een verklaring dat het diploma of getuigschrift toelating verleent tot de universiteit in dat land;
3. bij ontstentenis van 1° en 2° moet het getuigschrift van een buitenlands studiejaar hoger onderwijs door de bevoegde Vlaamse administratie gelijkwaardig verklaard worden;
4. een bewijs dat men voldoet aan de taalvoorwaarde.

De documenten vermeld onder 1° en 2° moeten uitgereikt worden hetzij door de schooldirectie of officiële instanties van het land waar de (voor)opleiding(en) gevolgd werd(en), hetzij door de instanties die de documenten officieel erkend hebben. Bovendien moeten zij echt verklaard worden door een bevoegd diplomatiek agent.

Voor de diploma's of getuigschriften die niet opgesteld zijn in het Nederlands, het Frans, het Engels of het Duits, moet een vertaling door een Belgisch beëdigd vertaler bijgevoegd worden.

Chinese staatsburgers bezorgen daarenboven een APS-certificaat. Studenten zonder wettelijke verblijfsvergunning of studentenvisum kunnen niet ingeschreven worden. Zij kunnen eventueel wel een bewijs van voorinschrijving krijgen.

Indien de verblijfsvergunning tijdens het huidig academiejaar verloopt, dient de student een kopie van de verlenging of een nieuwe verblijfsvergunning in bij het studentensecretariaat. Het initiatief ligt bij de student.

In elk geval moet de kandidaatstudent zich persoonlijk aanmelden en moet het studentendossier volledig zijn tot en met de betaling van het studiegeld om volwaardig ingeschreven te zijn.

4. INSCHRIJVING VAN DE STUDENT

Artikel 16. Inschrijving als regelmatig student

Een kandidaatstudent kan zich als student inschrijven indien hij/zij voldoet aan de toelatingsvoorwaarden. Voorwaardelijk inschrijven is niet mogelijk.

Een kandidaatstudent kan zich inschrijven voor:

- één opleiding of meer opleidingen/afstudeerrichtingen tegelijk;
- één of meer opleidingsonderdelen, die behoren tot één of meer opleidingen.

Bij gelijktijdige inschrijving in meer dan één opleiding/afstudeerrichting dient eerst contact opgenomen te worden met de trajectbegeleider(s).

Bij inschrijving krijgt de student de keuze tussen een diplomacontract, een creditcontract en een examencontract. Opleidingsonderdelen met permanente evaluatie komen niet in aanmerking voor een examencontract.

De kleinste eenheid van inschrijving is het opleidingsonderdeel.

Elke student dient zich persoonlijk en ter plaatse aan te melden voor de eerste inschrijving, met minimaal volgende vereiste documenten:

- identiteitsbewijs;

- document(en) om aan te tonen dat aan de toelatingsvoorwaarden voldaan is, inclusief taalvoorwaarden;
- documenten m.b.t. voorgaande studies hoger onderwijs, indien van toepassing;
- bewijs van stopzetting van de studies aan een AUGent-instelling huidig academiejaar, indien van toepassing;
- documenten m.b.t. aanvraag (deel)vrijstellingen, indien van toepassing.

De inschrijving gebeurt in het studentensecretariaat. De openingsuren worden op de website van Howest www.howest.be meegedeeld.

Een inschrijving voor een opleiding of opleidingsonderdelen, houdt automatisch ook een inschrijving in voor de hieraan verbonden examens, behalve indien het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement een aparte registratie voor examens voorschrijft.

Voor sommige opleidingen bestaat een verplichte, niet-bindende instaptoets voorafgaand aan de inschrijving. Dit wordt geëxpliciteerd in het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement.

De inschrijving geldt voor één academiejaar.

Artikel 17. Stappen in de inschrijvingsprocedure

1. De voorinschrijving: de kandidaatstudent registreert zich voor een of meerdere opleidingen en/of afstudeerrichtingen via de website van Howest: www.howest.be

Voor de student die opteert voor een modeltraject in een diplomacontract wordt de voorinschrijving onmiddellijk gekoppeld aan stap 5 in dit artikel.

De student die opteert voor een geïndividualiseerd studietraject volgt onderstaande stappen 2 t.e.m. 5.

2. Het studentensecretariaat verwijst de student door naar de juiste contactpersoon.

3. Mogelijke opstart van de EVC-, EVK-procedure, het toelatingsonderzoek of de toelatingscheck.

4. Het opstellen van het geïndividualiseerd studietraject.

5. Effectieve inschrijving: de student meldt zich persoonlijk aan in het studentensecretariaat en dient de nodige bewijsstukken in voor een volledig dossier. De student ondertekent de toetredingsovereenkomst via het studiecontract, inclusief het studietraject en eventueel bindende studievoorwaarden. Daardoor is de student effectief ingeschreven en dient de student ook de financiële verplichtingen te vervullen.

6. Betaling studiegeld: na betaling krijgt de student de studentenkaart (uitgezonderd examencontract) en alle verdere bewijsstukken. De gegevens voor studietoelage en kinderbijslag worden naar de bevoegde diensten doorgestuurd.

7. Bij inschrijving ontvangen studenten een account van de instelling met bijhorend e-mailadres. Deze account geeft toegang tot ICT-faciliteiten en de elektronische leeromgeving (uitgezonderd examencontract). Enkel dit e-mailadres wordt gebruikt bij communicatie tussen Howest en de student.

8. Bij herinschrijving wordt dezelfde procedure gevolgd vanaf stap 2 t.e.m. stap 6, indien van toepassing.

Artikel 18. Laattijdige inschrijving

Laattijdige inschrijvingen zijn inschrijvingen na 1 november voor het eerste semester of het volledig academiejaar, of na 15 maart voor het tweede semester.

Laattijdige inschrijvingen kunnen enkel mits een gemotiveerd schrijven aan de opleidingsdirecteur via het studentensecretariaat. Deze aanvraag bevat alle gegevens en documenten gevraagd bij inschrijving en de nodige gegevens en documenten om de aanvraag tot laattijdige inschrijving te motiveren.

De trajectbegeleider bereidt in samenspraak met de opleidingscoördinator de beslissing voor. In het geval van weigering meldt de opleidingsdirecteur de gemotiveerde beslissing uiterlijk 15 kalenderdagen na de aanvraag schriftelijk aan de student.

Het recht op twee examenkansen kan vervallen indien de student laattijdig inschrijft. Twee examenkansen zijn nog enkel mogelijk indien organisatorisch en naar evaluatievorm mogelijk. Dit wordt bij de samenstelling van het studietraject door de trajectbegeleider aangegeven.

Artikel 19. Bijkomende en afzonderlijke inschrijving

1. Een bijkomende inschrijving is een inschrijving in (opleidingsonderdelen van) een andere opleiding van Howest die niet als keuze-opleidingsonderdelen of keuzepartims gelden.

Ten aanzien van de bijkomende inschrijving voor een opleiding waarvan de student reeds het diploma bezit, geldt de voorwaarde dat de student nog ten minste 30 studiepunten moet volgen in een andere afstudeerrichting om het tweede diploma te kunnen behalen.

Voor een bijkomende inschrijving wordt het studiegeld bepaald door de som van de ingeschreven studiepunten.

2. Inschrijvingen voor bachelor-na-bacheloropleidingen zijn afzonderlijke inschrijvingen. Voor afzonderlijke inschrijvingen gelden de volledige studiegelden.

Artikel 20. Weigering van inschrijving

Howest kan de inschrijving weigeren.

Howest weigert de inschrijving indien de student een leerkrediet heeft dat kleiner of gelijk is aan nul.

Bij onvoldoende leerkrediet kan men inschrijven voor het nog voorhanden zijnde leerkrediet conform de toelatingsvoorwaarden inzake leerkrediet.

De inschrijving van een student kan worden geweigerd wanneer de student niet voldaan heeft aan bindende studievoorwaarden geformuleerd bij een vorige inschrijving.

De inschrijving van een student kan worden geweigerd wanneer de student na drie inschrijvingen met een diplomacontract minder dan één derde van de gedurende de drie inschrijvingen opgenomen studiepunten heeft verworven. Voor de toepassing van dit artikel worden ook eventuele voorafgaande inschrijvingen aan andere instellingen van hoger onderwijs in rekening gebracht. Wegens uitzonderlijke omstandigheden en bij voldoende leerkrediet kan na een gunstige beslissing van Howest afgeweken worden van deze algemene principes. In dit geval kunnen onmiddellijk bindende studievoorwaarden opgelegd worden.

De student dient in dit geval een schriftelijke en gemotiveerde aanvraag om inschrijving te richten aan Howest via de centrale aanspreekpersoon Inschrijvingen. De contactgegevens zijn vermeld op het aanvraagformulier dat kan verkregen worden in het studentensecretariaat. De beslissing wordt genomen in overleg met de trajectbegeleider, de opleidingscoördinator en de opleidingsdirecteur. De opleidingsdirecteur meldt de gemotiveerde beslissing schriftelijk aan de student uiterlijk 15 kalenderdagen

na de aanvang van het academiejaar via de centrale aanspreekpersoon Inschrijvingen indien de aanvraag ingediend werd voor de aanvang van het academiejaar, binnen de 15 kalenderdagen na de aanvraag indien de aanvraag later werd ingediend.

Bij een creditcontract wordt de inschrijving voor een opleidingsonderdeel waarvoor de student al tweemaal werd ingeschreven zonder het creditbewijs te halen, geweigerd.

Tegen weigering tot inschrijving, kan intern beroep worden aangetekend bij de Interne Beroepscommissie, eventueel gevolgd door extern beroep bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.

Artikel 21. Rechtsgeldigheid van de inschrijving

Elke inschrijving is pas rechtsgeldig na de vervulling van de vereiste formaliteiten en de ondertekening van de toetredingsovereenkomst via het studiecontract.

Bij fraude met of ontbreken van toelatingsdocumenten worden de inschrijving en alle reeds genomen beslissingen ingevolge deze inschrijving als onbestaande beschouwd, ongeacht het moment waarop dit wordt vastgesteld. Eventueel behaalde resultaten zijn nietig en de afgeleverde creditbewijzen, getuigschriften en diploma's worden teruggevorderd.

5. STUDIECONTRACT

Artikel 22. Type studiecontract

Het studiecontract betreft een individueel programma waarvoor een van onderstaande contracten van een bepaald type wordt afgesloten:

- a) een diplomacontract met het oog op het behalen van een diploma;
- b) een creditcontract met het oog op het behalen van een creditbewijs voor een of meerdere opleidingsonderdelen;
- c) een examencontract met het oog op het behalen van een diploma;
- d) een examencontract met het oog op het behalen van een creditbewijs voor een of meerdere opleidingsonderdelen.

Studenten met een examencontract kunnen niet deelnemen aan de onderwijsactiviteiten en krijgen geen begeleiding.

Opleidingsonderdelen met permanente evaluatie of met specifieke onderwijsvormen die begeleiding vereisen of via afstandsonderwijs aangeboden worden komen niet in aanmerking voor een examencontract.

Gezien de opleidingsonderdelen stage en bachelorproef niet los van het volledige opleidingsprogramma kunnen gezien worden, komen deze niet in aanmerking voor een creditcontract.

Een combinatie van een examencontract en een diplomacontract voor dezelfde opleiding is uitgesloten.

Artikel 23. Wijzigen studiecontract

Alle wijzigingen in de inschrijving op vraag van de student dienen vooraf besproken te worden met de trajectbegeleider van de betrokken opleiding. De trajectbegeleider keurt de aanvraag tot wijziging goed door het ondertekenen van het aanvraagformulier. De student meldt zich met het ondertekende aanvraagformulier in het studentensecretariaat vóór de hieronder bepaalde data.

De volgende wijzigingen zijn mogelijk:

1. wijzigen van het type contract:
  - kan gebeuren door de opleidingsdirecteur via de trajectbegeleider en de student gezamenlijk;
  - heeft geen invloed op de reeds behaalde creditbewijzen;
  - kan leiden tot financiële implicaties, die aan de student doorgerekend worden, er wordt echter geen studiegeld terugbetaald als gevolg van een gewijzigd type contract;
  - heeft eventuele andere implicaties, waarop de student gewezen dient te worden (bv. studiebeurs, twee examenkansen, leerkrediet, enz.).
2. wijzigen van de inhoud van het contract, inclusief wijziging afstudeerrichting/keuzetraject:
  - kan gebeuren door de opleidingsdirecteur na overleg met de studentenraad indien de wijziging betrekking heeft op een modeltraject;
  - kan gebeuren door de opleidingsdirecteur via de trajectbegeleider en de student gezamenlijk in het geval van of naar een geïndividualiseerd traject;
    - o de wijziging van inhoud van een semester kan gebeuren voor 1 november voor zover dit betrekking heeft op het eerste semester en voor 1 maart voor zover dit betrekking heeft op het tweede semester;
    - o na deze data (laattijdig) kan enkel mits grondige motivering de inhoud van het contract gewijzigd worden, dit zonder teruggave van leerkrediet;
    - o er kan niet uitgeschreven worden voor reeds gevolgde en (gedeeltelijk) geëxamineerde opleidingsonderdelen;
  - kan in het geval van mobiliteit gebeuren door de opleidingsdirecteur via de opleidingscoördinator en coördinator internationalisering;
  - kan leiden tot financiële implicaties, die aan de student doorgerekend worden of waardoor de student een deel van het studiegeld terugbetaald kan krijgen;
  - impliceert in het geval van wijziging van opleiding/afstudeerrichting dat men moet voldoen aan de regels van laattijdig inschrijven.
3. wijzigen van de duur van het contract:
  - studenten die met een geïndividualiseerd studietraject hun diploma vervroegd kunnen behalen na de eerste examenperiode dienen dit ten laatste op 1 december te laten opnemen in het studiecontract.

Artikel 24. Uitschrijving en/of beëindigen contract

Een student die de studies wenst stop te zetten

- heeft een gesprek met een contactpersoon van de opleiding, trajectbegeleider of talentcoach;
- vult de drop-out enquête in en dient deze in in het studentensecretariaat;
- meldt dit schriftelijk en ondertekend per post of persoonlijk aan het studentensecretariaat, de poststempel of datum van afgifte geldt als uitschrijfdatum (uitschrijven per mail wordt niet toegestaan);

- levert de studentenkaart in;
- bezorgt ter beschikking gesteld materiaal van de instelling terug;
- handelt desgevallend de nodige financiële verplichtingen af.

Studenten met meerdere contracten kunnen één of meerdere daarvan beëindigen.

Bij uitschrijving vanaf 1 november kan men nog enkel uitschrijven voor de opleidingsonderdelen van het 2de semester van dat academiejaar, bij uitschrijving vanaf 1 maart kan niet meer worden uitgeschreven voor opleidingsonderdelen conform de procedure voor het wijzigen van het studiecontract.

6. STUDIEGELD

Artikel 25. Te betalen studiegeld

Het studiegeld voor de bacheloropleidingen is opgenomen in onderstaande tabel.

Diploma- en creditcontracten		
	vast gedeelte	variabel gedeelte (per SP)
Niet-beurstariefstudent	€ 234,10	€ 11,20
Bijna-beurstariefstudent	€ 234,10	€ 4,10
Beurstariefstudent	€ 106,90	€ 0,00
Examencontracten		
	vast gedeelte	variabel gedeelte (per SP)
Alle studenten	€ 106,90	€ 4,10
Studiegeld buitenlandse studenten in bachelor Digital arts and entertainment cfr. Codex Hoger onderwijs Art. II.215 voor studenten die niet onder cat. 1-7 vallen		
	vast gedeelte	variabel gedeelte (per SP)
Alle studenten	€ 1048,51	€ 96,03

*SP = studiepoint

Voor bachelor-na-bacheloropleiding gelden steeds de tarieven van niet-beurstariefstudent.

Ongeacht het aantal inschrijvingen tijdens een academiejaar aan Howest is het vast gedeelte slechts éénmaal verschuldigd, behalve bij afzonderlijke inschrijvingen.

Studenten die het laatste jaar secundair onderwijs volgen en die met een creditcontract voor maximaal 10 studiepunten inschrijven, betalen 53,4 euro.

Bij stopzetting van de studies aan één van de instellingen van de AUGent krijgt de uitschrijvende student een bewijs van stopzetting van de studies met de vermelding dat bij heroriëntering binnen de AUGent het vast gedeelte slechts eenmaal dient betaald te worden, behalve bij examencontract. Hiervoor moet het bewijs voorgelegd worden bij inschrijving.

Het studiegeld van posthogeschoolvorming en postgraduatoren wordt per opleiding en/of vorming goedgekeurd door het bestuurscomité.

Wanneer na de inschrijving nog een wijziging van het leerkrediet plaatsvindt, is een herziening van het studiegeld mogelijk.

Het studiegeld moet betaald worden bij inschrijving via bancontact indien mogelijk of vóór 1 oktober van het lopend academiejaar. Wie zich na de start van het academiejaar inschrijft, moet uiterlijk 15 kalenderdagen na de vaststelling van studiecontract en studietraject betalen.

Het studiegeld kan met opleidingscheques worden betaald (max 250 euro per academiejaar) conform de reglementering opleidingscheques van de VDAB.

Artikel 26. Modaliteiten van betaling en terugbetaling van beursstudenten

Nieuwe studenten betalen het bedrag van een beursstudent indien ze een bewijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling studietoelagen bij inschrijving voorleggen.

Bij herinschrijving betalen studenten die het vorig academiejaar beursstudent waren het bedrag van een beursstudent.

De terugbetaling aan beursstudenten en bijna-beursstudenten gebeurt automatisch op basis van de lijsten toegeleverd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling studietoelagen tot en met 1 december van het volgend academiejaar en gebeurt op het rekeningnummer gegeven door de student.

De beursstudenten die zich uitschrijven voor de datum van terugbetaling van het studiegeld naar het beursbedrag, moeten zelf het initiatief nemen om contact op te nemen met het studentensecretariaat. Zij dienen dit te doen met de brief van de erkenning als beursstudent van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling studietoelagen binnen de maand na ontvangst van deze brief

De vraag tot bijbetaling aan de studenten die in tegenstelling met vorig academiejaar niet meer van een studietoelage genieten, gebeurt eveneens op basis van de lijsten toegeleverd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling studietoelagen.

Studenten die voldoen aan de nationaliteitsvoorwaarden en de financiële voorwaarden om in aanmerking te komen voor een studietoelage van de Vlaamse Overheid, maar niet in aanmerking komen omwille van pedagogische voorwaarden, of studenten die niet in aanmerking komen omwille van de KI-test, kunnen een aanvraag tot verminderd studiegeld indienen bij de dienst studentenvoorzieningen Howest.

Een creditcontract of een examencontract geeft geen recht op een studietoelage.

Voortgezette opleidingen (bachelor-na-bachelor en postgraduaatsopleidingen) geven geen recht op een studietoelage.

Artikel 27. Modaliteiten terugbetaling bij beëindigen of wijzigen van het studiecontract

Bij beëindigen van het contract is de terugbetaling van het studiegeld afhankelijk van het studiecontract, de duur en de datum van uitschrijving zoals hieronder beschreven. Het verschil tussen het verschuldigde en het reeds betaalde bedrag wordt terugbetaald volgens onderstaande tabel op de rekening bekend bij het studentensecretariaat.

Bij wijziging van studiecontract worden dezelfde principes en dezelfde data gehanteerd.

Studenten die uitschrijven voor opleidingsonderdelen, krijgen enkel studiegeld terugbetaald, indien het verschil tussen het betaalde bedrag en het berekend bedrag groter is of gelijk aan 106,90 euro. De terugbetaling gebeurt éénmalig in het laatste kwartaal van het tweede semester.

datum stopzetting		Diploma- en/of creditcontract
voor 1 november	niet-beurs en bijna-beurs	studiegeld - vast gedeelte
	beurs	geen terugbetaling
vanaf 1 november en voor 1 maart	niet-beurs en bijna-beurs	Studiegeld - vast gedeelte - (SP SEM1 x variabel gedeelte)
	beurs	geen terugbetaling
vanaf 1 maart	alle studenten	geen terugbetaling

*SP = studiepunt

Studenten die laattijdig inschrijven en terug uitschrijven binnen de twee weken na inschrijving, krijgen het volledig studiegeld verminderd met het vast gedeelte terugbetaald indien schriftelijk aangevraagd in het studentensecretariaat.

Studenten die voor de start van het academiejaar uitschrijven, worden het volledig studiegeld verminderd met het vast gedeelte van beurstariefstudent terugbetaald.

Studiegeld betaald met opleidingscheques komt niet in aanmerking voor terugbetaling.

Artikel 28. Wanbetaling

Wie het studiegeld ook na schriftelijke aanmaning niet voor de gestelde datum betaalt, wordt geacht de contractuele verplichtingen verbroken te hebben. De toegang tot de ICT-infrastructuur en leeromgeving zal worden afgesloten. Herinschrijving is slechts mogelijk na het betalen van de verschuldigde bedragen.

7. EXTRA STUDIEKOSTEN

Artikel 29. Aanrekening van extra studiekosten

Specifieke en in omvang beperkte kosten voor gebruik van goederen en organisatie van specifieke evenementen worden doorgerekend aan de student voor zover zij rechtstreeks verband houden met de organisatie van de opleiding.

Bepaalde kosten worden op forfaitaire basis aangerekend aan studenten met een diplomacontract of aan studenten met een creditcontract van 18 of meer studiepunten. Het gaat o.a. om kosten voor:

- ISIC internationale studentenkaart met tal van voordelen;
- Guidogids;
- kopie- en drukkosten van diverse infobundels voor o.a. kick-offweek, studiebezoeken, international days, jobhappening, afstudeerbeurs;
- gebruik multimedialokalen en studio's en uitleenmogelijkheid van multimedia-apparatuur;
- IT-ondersteuning door ICT-helpdesk;
- onbeperkt verbruik van elektriciteit voor het opladen van mobiele apparaten;
- niet-afzonderlijk doorgerekend verbruiksmateriaal voor labo's, practica, bachelorproef, stage;
- auteursrechten (Reprobel);
- gebruik elektronische databanken mediatheek, intra-mediatheek verkeer;

- Softwarepakket Basis met SPSS producten, Microsoft Office (via Microsoft Campus Overeenkomst van Howest), Microsoft Visual Studio en andere developer tools (DreamSpark Standard - via Microsoft Campus Overeenkomst van Howest), Mathematica, WolframAlpha incl Problem Generator, MediaPlus Office training, MOSS Office certification, Software Nederlandse Spelling (Plantyn), Digitale Woordtrainer (Die Keure), Siemens NX, McAfee Antivirus...

Deze forfaitaire kost bedraagt 86 euro.

Voor bepaalde opleidingen wordt naast deze forfaitaire kost gemotiveerd een opleidings specifieke studiekost aangerekend. Dit resulteert in een totale extra studiekost conform onderstaande tabel:

Opleiding	Reden	Totale extra studiekost
Ba journalistiek	Lidmaatschap van de officiële beroepsvereniging van journalisten en Inschrijvingsgeld Quindo	€ 121
Ba toegepaste informatica	Extra licentie Pluralsight	€ 118
Ba communicatiemanagement	Extra software Adobe Creative Cloud	€ 135
Ba industrieel productontwerpen	Extra software Adobe Creative Cloud	€ 135
Ba multimedia en communicatietechnologie keuze Devine	Extra software Adobe Creative Cloud	€ 135
Ba toegepaste architectuur	Extra software Adobe Creative Cloud	€ 135
Ba multimedia en communicatietechnologie keuze NMCT	Extra software Adobe Creative Cloud en licentie Pluralsight	€ 167
Ba Digital arts en entertainment (Ned + Eng)	Extra software Adobe Creative Cloud; Toegang tot en mogelijkheid tot het ontlenen van opleidings specifieke game-hardware en infrastructuur; Specifieke evenementen en lezingen met binnen- en buitenlandse experts, organisatie van study-nights en andere activiteiten in het kader van community building met internationale studentenpopulatie, eigen aan het internationale karakter van de opleiding.	€ 275

Voor alle software opgenomen in de extra studiekost betreft het een licentie geldig voor één academiejaar.

Voor inschrijvingen met 30 studiepunten of minder wordt het bedrag met 30 euro verminderd, voor de opleiding Digital arts en entertainment wordt het bedrag met 100 euro verminderd.

Voor opleidingen specifiek voor werkstudenten wordt het bedrag met 30 euro verminderd.

Studenten met meerdere inschrijvingen betalen slechts éénmaal de extra studiekost (het hoogste bedrag).

Bij het vroegtijdig beëindigen van het contract, binnen de twee weken na aanvang contract, wordt 30 euro terugbetaald, indien schriftelijk aangevraagd in het studentensecretariaat. Voor de opleiding Digital arts en entertainment wordt in dit geval 100 euro terugbetaald.

Kosten voor cursusmateriaal, boeken, andere studiematerialen, andere opleidings specifieke verplichte software en studiereizen zijn niet inbegrepen in de extra studiekosten. Deze kosten worden opgenomen in de raming van de totale studiekost van de opleiding, die ad valvas wordt bekendgemaakt.

Studenten die niet in aanmerking komen voor de extra studiekost, moeten beschikken over de legale software conform de studiefiche.

8. LEERKREDIET

Artikel 30. Leerkrediet

Het aantal opgenomen en verworven studiepunten van een student wordt berekend over een academiejaar.

De grensdata voor teruggave leerkrediet zijn 1 november voor wat betreft opleidingsonderdelen van het eerste semester en jaarloedingsonderdelen, en 1 maart voor opleidingsonderdelen van het tweede semester.

Bij generatiestudenten die heroriënteren wordt het leerkrediet herberekend conform de regeling van de Vlaamse overheid.

De studenten kunnen hun leerkrediet raadplegen op www.studentenportaal.be.

Bij een creditcontract is er geen teruggave van het leerkrediet mogelijk.

Artikel 31. Leerkrediet en overmacht

Studenten die wegens overmacht niet kunnen deelnemen aan een examen en waarvoor de instelling om organisatorische redenen ook geen nieuw examen kan regelen, verliezen hun leerkrediet.

Studenten die hun leerkrediet willen terugkrijgen, vragen eerst om een aangepaste examenregeling te voorzien via het examensecretariaat. Als dat niet mogelijk is, kan de student binnen de 7 kalenderdagen na de beslissing van het instellingsbestuur een verzoek tot teruggave leerkrediet indienen bij de Raad. Indien de overmacht wordt vastgesteld, krijgt de student op grond van het besluit van de Raad 'ambtshalve' zijn of haar leerkrediet terug voor de betrokken opleidingsonderdelen. Meer info over de procedure op <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/er-is-sprake-van-overmacht>.

9. VERZEKERINGEN EN VEILIGHEID

Artikel 32. Ongevallenverzekering

Alle rechtsgeldig ingeschreven studenten zijn voor de duur van het academiejaar en volgens de afgesloten polisvoorwaarden verzekerd voor:

- lichamelijke ongevallen;
- rechtsbijstand;
- burgerlijke aansprakelijkheid die ten laste gelegd kan worden van de verzekerden ingevolge schade (lichamelijke, materiële en immateriële gevolgschade) veroorzaakt aan derden tijdens de schoolactiviteit of op de schoolweg.

De schoolverzekering is van toepassing zowel intra als extra muros, tijdens en na de schooluren, gedurende de vakantie, verlofdagen, zowel in België als in het buitenland (excl. reisbijstand), op voorwaarde dat de student onder toezicht / in opdracht van de onderwijsinrichting staat.

De burgerlijke aansprakelijkheid die op de student kan rusten door het gebruik van of het bezit van rijkruigen die onder toepassing vallen van de wetgeving betreffende de verplichte verzekering van motorrijtuigen is niet gedekt. M.a.w. schade aan rijkruigen valt niet onder deze polissen en moet geregeld worden door de verplichte verzekering van motorrijtuigen.

Onbezoldigde stagiairs zijn gedekt door de arbeidsongevallenverzekering voor ongevallen met lichamelijke schade die zich voordoen op de stageplaats.

Artikel 33. Veiligheid

Een student die stage loopt of praktijkwerk doet, wordt beschouwd als een “gelijkgestelde werknemer”. Dit betekent dat o.a. de wet welzijn op het werk van 4 augustus 1996 op studenten van toepassing is.

De student dient de richtlijnen inzake veiligheid die van toepassing zijn correct na te leven.

Voorafgaand aan praktijkwerk / stage / bachelorproef moet er voor de activiteiten die de student zal uitvoeren een risicoanalyse worden gemaakt.

Voor een aantal opleidingen wordt de student verplicht, in het kader van praktijkwerk / stage / bachelorproef, op basis van de risicoanalyse:

- onderworpen te worden aan gezondheidstoezicht voorafgaand aan praktijkwerk / stage / bachelorproef (= een eerste gezondheidsbeoordeling);
- een tuberculinetest te ondergaan;
- bewijs te leveren van immuniteit / vaccinatie tegen hepatitis B (en mogelijks hepatitis A);
- bewijs te leveren van vaccinatie tegen tetanus.

Het niet voldoen aan de hierboven vermelde eisen door de student kan een weigering tot uitvoering van praktijkwerk, stage of bachelorproef tot gevolg hebben.

Om te voldoen aan het Koninklijk Besluit van 2 mei 1995 inzake moederschapsbescherming dienen alle studenten zwangerschap of lactatie onmiddellijk te melden aan de opleidings- of afstudeerrichtingscoördinator.

10. STUDIEOMVANG, OPLEIDINGSPROGRAMMA EN STUDIETRAJECT

Artikel 34. Studieomvang van opleidingen

Een initiële bacheloropleiding telt minimum 180 studiepunten.

Een bachelor-na-bacheloropleiding heeft een studietoelgang van ten minste 60 studiepunten.

Een postgraduaat heeft een studietoelgang van ten minste 20 studiepunten.

Artikel 35. Studiepunten

Eén studiepunt wordt begroot op een geheel getal vanaf 25 tot en met 30 uren studietijd. Elke opleiding gaat in het kader van interne kwaliteitszorg en in samenwerking met de studenten, regelmatig de overeenstemming na tussen de begrote en de werkelijke studietijd.

Artikel 36. Opleidingsprogramma

Howest legt voor elke opleiding een opleidingsprogramma vast.

Dit opleidingsprogramma bestaat uit een samenhangend geheel van opleidingsonderdelen gericht op het verwezenlijken van welomschreven doelstellingen uitgedrukt in eindcompetenties/leerresultaten die een combinatie van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes inhouden. Bij de vaststelling

houdt Howest rekening met de bij of krachtens wet, decreet of Europese richtlijn vastgelegde voorwaarden die de toegang tot bepaalde ambten of beroepen of andere voorschriften inhouden met betrekking tot de opleiding.

Hierbij wordt eveneens de studieomvang van de opleidingsonderdelen vastgelegd. Opleidingsonderdelen moeten minimaal 3 gehele studiepunten omvatten.

Opleidingsonderdelen worden al dan niet onderverdeeld in partims met een studieomvang van minimum 1 studiepunt.

Elk opleidingsprogramma wordt verdeeld in volgtijdelijke modeltrajecten van schijven van 54 tot 66 gehele studiepunten verdeeld in twee semesters van minimum 27 en maximum 33 gehele studiepunten.

Het opleidingsprogramma en de beschrijving van de opleidingsonderdelen worden opgenomen in de studiegids.

Elk opleidingsprogramma en elke wijziging eraan wordt goedgekeurd door de betrokken opleidingsdirecteur en bekrachtigd door het bestuurscomité voor de aanvang van het academiejaar waarin de opleiding aangeboden wordt.

Artikel 37. Volgtijdelijkheid

Onder volgtijdelijkheid wordt verstaan de volgorde van het volgen van of het slagen voor opleidingsonderdelen, rekening houdend met de vereiste begincompetenties voor elk opleidingsonderdeel.

Volgtijdelijkheid is erop gericht om een onderwijskundig nefaste opvolging van opleidingsonderdelen te vermijden, de kwaliteit van de opleiding te garanderen en het studierendement van studenten te bewaken.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen “harde volgtijdelijkheid” en “zachte volgtijdelijkheid”. Bij harde volgtijdelijkheid kunnen studenten een opleidingsonderdeel niet volgen dat als volgtijdelijk gekenmerkt werd aan een ander opleidingsonderdeel waarvoor ze niet geslaagd of gedelibereerd zijn. Bij zachte volgtijdelijkheid kunnen studenten een opleidingsonderdeel niet volgen dat als volgtijdelijk gekenmerkt werd aan een ander opleidingsonderdeel dat ze niet gevolgd hebben. Een student kan afwijking van de volgtijdelijkheidsregels gemotiveerd aanvragen bij aanvraag van een geïndividualiseerd traject.

Uitzonderlijk kan bij stage harde volgtijdelijkheid opgelegd worden binnen een modeltraject. In dit geval dient na de eerste examenperiode een studievoortgangscommissie te beslissen over het studietraject van het tweede semester. Dit dient gemotiveerd en geëxpliciteerd te worden in het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement en opgenomen te worden in de studiefiche.

Artikel 38. Studietraject

Een studietraject heeft betrekking op de wijze waarop het opleidingsprogramma wordt doorlopen en bepaalt de modaliteiten inzake studieomvang, deliberatie en studievoortgangsbewaking. Het soort studietraject wordt bepaald bij inschrijving en bestaat uit een modeltraject of een geïndividualiseerd traject.

Een modeltraject is een door Howest vooraf uitgetekend traject voor een groep studenten. In de studiegids worden voor elke opleiding de modeltrajecten aangegeven. Aan de student die een modeltraject volgt, garandeert de instelling dat hij kan deelnemen aan alle onderwijsactiviteiten van dit traject.

Een geïndividualiseerd traject is een studietraject op maat van een bepaalde student. De opportuniteit van het doorlopen van een geïndividualiseerd traject wordt op zorgvuldige wijze getoetst, rekening houdend met de volgtijdelijkheid, de haalbaarheid in hoofde van de student en in functie van de organisatie van de opleiding. De student dient een geïndividualiseerd traject aan te vragen via de trajectbegeleider.

De student verklaart zich akkoord met het voor het academiejaar vastgelegde studietraject door de ondertekening van het studiecontract. De ondertekening is een voorwaarde om deel te nemen aan de examens.

Artikel 39. Studiegids

Voor iedere opleiding wordt een studiegids ter beschikking gesteld van de student. Deze gids bestaat ten minste uit de volgende elementen, gebundeld of apart, op papier of elektronisch:

- de graad en kwalificatie waartoe de opleiding leidt;
- in voorkomend geval de afstudeerrichting(en);
- de beoogde leerresultaten, begin- en eindcompetenties en de inhoud van de opleiding;
- het opleidingsprogramma en de opleidingsonderdelen die ertoe behoren, met inbegrip van de volgtijdelijkheid;
- de wijze waarop de opleiding aangeboden wordt: modeltrajecten;
- de studieomvang uitgedrukt in studiepunten;
- voor elke professioneel gerichte bachelor: de bacheloropleidingen en masteropleidingen die erop volgen, hetzij rechtstreeks, hetzij met bijkomende voorwaarden;
- voor elke bachelor-na-bacheloropleiding: de bacheloropleidingen waarop deze al dan niet met bijkomende voorwaarden volgt;
- de verantwoordelijke, de ombudspersoon en de trajectbegeleider van de opleiding;
- de studiefiches van de opleidingsonderdelen;
- andere relevante, organisatorische aspecten van de opleiding, met inbegrip van een specifieke kalender.

De studiefiche van een opleidingsonderdeel bevat volgende elementen:

- de titel van het opleidingsonderdeel;
- de studieomvang uitgedrukt in studiepunten;
- het type van het opleidingsonderdeel: verplicht of keuze;
- de onderwijstaal eventueel per partim indien verschillend;
- de eindcompetenties/leerresultaten per opleidingsonderdeel en partim;
- de volgtijdelijkheid;
- de korte inhoud;
- het verplicht studiemateriaal;
- het aanbevolen studiemateriaal en de aanbevolen literatuur;
- de onderwijsvormen;
- de evaluatievorm, de periode(s) van evaluatie en de opbouw van het examencijfer;
- de verantwoordelijke lesgever en de lesgevers per opleidingsonderdeel/partim;
- al dan niet 2de examenkans in hetzelfde academiejaar mogelijk;
- al dan niet examencontract mogelijk;
- vermelding indien deliberatie niet mogelijk is.

De studiefiches zijn elektronisch beschikbaar op de elektronische leeromgeving en op de website www.howest.be/ECTS.

Voor bachelorproef, afstudeerproject en stage kan een specifiek reglement opgesteld worden waarin de regels omtrent organisatie en evaluatie worden opgenomen.

11. TAALCODE EN TAALREGELING

Artikel 40. Taalcode

De taalcode regelt de taal waarin de onderwijs- en evaluatieactiviteiten aan Howest worden georganiseerd in uitvoering van decretale bepalingen.

Zij heeft tot doel bij te dragen tot de Nederlandse taal van onze gemeenschap, in haar verdere ontwikkeling zowel als communicatiemiddel als in het gebruik van het Nederlands in het hoger onderwijs en de wetenschappen in hun breedste betekenis.

Dit sluit echter niet uit dat Howest en het hoger onderwijs in haar geheel aangepast moeten kunnen reageren op de globalisering van het gehele maatschappelijke gebeuren, de sterk toegenomen internationalisering van het hoger onderwijs en de steeds toenemende mondialisering van het maatschappelijk en professioneel leven waarin onze afgestudeerden zullen functioneren.

Artikel 41. Taalregeling

De onderwijs- en bestuurs taal in Howest is het Nederlands.

In de bacheloropleidingen kan evenwel een andere onderwijstaal gebruikt worden voor de volgende (delen van) opleidingsonderdelen:

1. zij die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd;
2. zij die gedoceerd worden door anderstalige gastdocenten;
3. de anderstalige (delen van) opleidingsonderdelen die met instemming van de opleidingscoördinator worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs;
4. de opleidingsonderdelen waar uit een van onderstaande gemotiveerde beslissingen de meerwaarde voor de studenten en het afnemend veld en de functionaliteit voor de opleiding blijkt, op voorwaarde dat de lesgever de onderwijstaal waarin hij doceert op adequate wijze beheerst:
  - integratie van vreemde taalcompetenties en beroepscompetenties;
  - stimuleren van internationalisering@home: studenten die niet deelnemen aan internationale studentenmobiliteit krijgen toch de mogelijkheid om internationale studiesfeer te beleven door samen met inkomende exchange studenten onderwijs te volgen;
  - internationaal karakter van het opleidingsonderdeel;
  - andere expliciet gemotiveerde beslissingen.
5. de opleidingsonderdelen die deel uitmaken van een modeltraject dat specifiek ten behoeve van buitenlandse studenten opgesteld is.

Voor een Nederlandstalige bacheloropleiding is de studieomvang van de anderstalige opleidingsonderdelen beperkt tot 18,33% studiepunten van de totale omvang van de in die opleiding aangeboden opleidingsonderdelen, uitgedrukt in studiepunten, in het modeltraject, de opleidingsonderdelen vermeld onder 1 en 3 niet meegeteld.

Howest biedt ook anderstalige bacheloropleidingen aan.

De studenten hebben het recht om over een opleidingsonderdeel/partim waarin een andere onderwijstaal dan het Nederlands gebruikt wordt en waarvoor in dezelfde opleiding geen equivalent in het Ne-

derlands wordt gedoceerd, het examen in het Nederlands af te leggen, met uitzondering van de opleidingsonderdelen/partims vermeld onder 1 en 3. Deze regeling is niet van toepassing op anderstalige opleidingen.

Voor opleidingen waarin opleidingsonderdelen in een andere taal worden gedoceerd en waarbij deze taal geen onderwerp is van het curriculum, voorziet Howest als taalbegeleidingsmaatregel dat de studenten met een creditcontract gratis één taalopleidingsonderdeel per semester voor deze taal in een andere opleiding kunnen volgen.

12. VRIJSTELLINGEN, OVERDRACHT VAN EXAMENCIJFERS

Artikel 42. Vrijstelling

Een vrijstelling is de opheffing van de verplichting om deel te nemen aan de onderwijs- en/of evaluatieactiviteiten van een opleidingsonderdeel of een partim. Vrijstellingen gelden enkel voor studenten uit een andere opleiding of voor studenten uit andere instellingen. De omvang van een (deel)vrijstelling is gelijkgesteld met de studieomvang van het corresponderende opleidingsonderdeel of partim.

Vrijstellingen kunnen behaald worden op grond van:

- een minimumscore van 10 op 20 per opleidingsonderdeel of partim;
- creditbewijzen;
- een bewijs van bekwaamheid na een bekwaamheidsonderzoek volgens de EVC-procedure;
- een EVK-bewijs, zoals een rapport, een getuigschrift of een attest.

Artikel 43. Overdracht van examencijfers

Bij niet slagen op het niveau van een opleidingsonderdeel aan Howest worden de scores vanaf 10 op 20 op onderliggende partims automatisch overgedragen bij herinschrijven in hetzelfde opleidingsonderdeel binnen de 5 academiejaren.

Artikel 44. Procedure toekenning vrijstelling op basis van eerder verworven kwalificaties (EVK)

Een student die op basis van verworven kwalificaties vrijstellingen wenst te verkrijgen, richt een aanvraag aan de opleidingsdirecteur via de trajectbegeleider uiterlijk 15 kalenderdagen na het begin van het academiejaar en bij laattijdige inschrijving binnen de 15 kalenderdagen na inschrijving. De student bezorgt samen met de aanvraag de nodige originele bewijsstukken (attest / getuigschrift / diploma / enz.).

De trajectbegeleider begeleidt de aanvrager in de samenstelling van het dossier.

De opleidingscoördinator en trajectbegeleider zullen de aanvraag behandelen in functie van welomschreven competenties/leerresultaten, de inhoud en de studieomvang van het opleidingsonderdeel of partim. Zij kunnen oordelen dat naast het onderzoek op stukken een bijkomend bekwaamheidsonderzoek vereist is.

De opleidingsdirecteur neemt een gemotiveerde beslissing over het al dan niet toekennen van vrijstellingen op basis van EVK's.

De beslissing zal aan de student schriftelijk meegedeeld worden:

- binnen 15 kalenderdagen na de aanvang van het academiejaar, indien de aanvraag ingediend werd vóór de aanvang van het academiejaar of

- binnen de 15 kalenderdagen na het indienen van de aanvraag, indien de aanvraag ingediend werd na de aanvang van het academiejaar.

De termijn van 15 kalenderdagen begint pas te lopen als het aanvraagdossier volledig is en indien geen bijkomend bekwaamheidsonderzoek vereist is.

De student wordt aangeraden de onderwijsactiviteiten te volgen van opleidingsonderdelen waarvoor vrijstellingen werden aangevraagd tot het moment dat hierover een positieve beslissing wordt genomen.

Op basis van het diploma secundair onderwijs kunnen geen vrijstellingen aangevraagd worden.

Artikel 45. Procedure toekenning vrijstelling op basis van eerder verworven competenties (EVC)

Een student die op basis van verworven competenties vrijstellingen wenst te verkrijgen, dient bij zijn aanvraag een bewijs van bekwaamheid voor te leggen.

1. Het behalen van een bewijs van bekwaamheid via de EVC-procedure van de associatie AUGent

Een student die een bewijs van bekwaamheid voor bepaalde of alle competenties, leerresultaten of leerdoelen van een opleiding wil bekomen, richt een aanvraag tot bekwaamheidsonderzoek via het geijkte aanvraagformulier aan de validerende instantie van de Associatie AUGent.

De student neemt daartoe contact op met de aanspreekpersoon EVC van Howest via het studentensecretariaat.

De student bezorgt samen met de aanvraag het portfolio dat alle relevante bewijsstukken in verband met de aanvraag bevat. Voor de opmaak van het portfolio kan tevens een beroep gedaan worden op de aanspreekpersoon EVC. Het bekwaamheidsonderzoek start na betaling van de bijdrage.

Indien uit het bekwaamheidsonderzoek blijkt dat nog bijkomende informatie noodzakelijk is om te kunnen oordelen over de competenties, kan de bevoegde instantie beslissen een bijkomend onderzoek te organiseren.

Het al dan niet erkennen van competenties zal aan de student schriftelijk meegedeeld worden.

De student ontvangt een bewijs van bekwaamheid bij een positief resultaat van het onderzoek.

Het bewijs van bekwaamheid vermeldt de competenties die verworven zijn eigen aan het niveau van een bachelor of van een welomschreven opleiding, opleidingsonderdeel of cluster van opleidingsonderdelen.

Meer info over de EVC-procedure is beschikbaar in de EVC-gids op de website www.howest.be/EVC.

2. Het verkrijgen van vrijstellingen op basis van een bewijs van bekwaamheid

Een student die een bewijs van bekwaamheid heeft ontvangen, komt in aanmerking voor het aanvragen van vrijstellingen. Hij richt hiertoe een aanvraag aan de opleidingsdirecteur via de trajectbegeleider uiterlijk 15 kalenderdagen na het begin van het academiejaar en bij laattijdige inschrijving binnen de 15 kalenderdagen na inschrijving.

Verder verloopt de procedure zoals beschreven in de procedure voor EVK.

Wanneer het bewijs van bekwaamheid betrekking heeft op alle competenties van een bepaalde opleiding, komt de student in aanmerking voor het aanvragen van vrijstellingen voor de hele opleiding. Hij richt hiertoe een aanvraag voor het uitreiken van een diploma aan de opleidingsdirecteur via de trajectbegeleider uiterlijk 15 kalenderdagen na de registratie. Hij bezorgt het bewijs van bekwaamheid samen met de aanvraag.

Artikel 46. Geldigheidsduur van vrijstellingen en overdrachten

EVK's en bewijzen van bekwaamheid zijn in principe onbeperkt geldig.

Bij een hervorming van het curriculum waardoor het opleidingsonderdeel opgenomen wordt in een nieuw samengesteld opleidingsonderdeel, blijven vrijstellingen en overdrachten gelden, voor ten minste twee academiejaren die volgen op het academiejaar waarin de credit of het deeltcijfer verworven is.

Artikel 47. Beroep

Een student die niet akkoord gaat met een beslissing in het kader van de aanvraag tot vrijstellingen, kan hiertegen schriftelijk en gedateerd binnen de 7 kalenderdagen intern beroep aantekenen bij de interne beroepscommissie. Indien hij het niet eens is met het resultaat van het intern beroep, kan hij in beroep gaan bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

13. STUDIEVOORTGANG EN STUDIEVOORTGANGSBEWAKING

Artikel 48. Studievoortgang

De studievoortgang is de wijze waarop de student voortgang maakt in het studietraject. Dit kan gebeuren op grond van examens en/of op grond van EVK's en EVC's.

Een student maakt studievoortgang door het slagen in examens of gedelibereerd te worden. De student ontvangt enkel een creditbewijs voor die opleidingsonderdelen waarvoor hij slaagt.

De studievoortgang kan afhankelijk gemaakt worden van een deliberatie door een studievoortgangscommissie.

Een creditbewijs is een document dat bewijst dat de competenties, leerresultaten en/of leerdoelen, verbonden aan het betrokken opleidingsonderdeel, en dus de daaraan verbonden studiepunten verworven zijn.

De verworven studiepunten en de creditbewijzen worden geregistreerd in de studentenadministratie en bekend gemaakt aan de student via het rapport. De creditbewijzen worden in het geval van inschrijving met een diplomacontract of examencontract met het oog op het behalen van een diploma aan de student op zijn/haar vraag afgeleverd.

Indien de student met een creditcontract of een examencontract met het oog op het behalen van een creditbewijs studeerde, worden de creditbewijzen na verloop van het contract afgeleverd.

Artikel 49. Geïndividualiseerd studietraject

Indien de student via een modeltraject niet alle studiepunten en/of creditbewijzen verwerft, vormt de studievoortgang de basis voor een geïndividualiseerd traject.

Ook wie voortgang maakt op grond van EVK's en EVC's kan opteren voor een geïndividualiseerd traject.

Omwille van de haalbaarheid voor de student kan geopteerd worden voor een geïndividualiseerd traject.

De student moet een geïndividualiseerd studietraject schriftelijk met de nodige bewijsstukken aanvragen aan de opleidingsdirecteur via de trajectbegeleider.

Het traject wordt getoetst op basis van volgtijdelijkheid en haalbaarheid voor de student. Op basis van de studievoortgang kan de opleidingsdirecteur via de trajectbegeleider een maximum studieomvang opleggen.

De opleidingsdirecteur beslist over de geïndividualiseerde studietrajecten en het passend studiecontract. Hij/zij deelt de beslissing schriftelijk en gemotiveerd mee uiterlijk 15 kalenderdagen na de aanvang van het academiejaar indien de aanvraag ingediend werd voor de aanvang van het academiejaar, binnen de 15 kalenderdagen na de aanvraag indien de aanvraag later werd ingediend.

De beslissing wordt opgenomen in het dossier van de betrokken student.

Voor de opleiding Bachelor in de verpleegkunde gelden voor het academiejaar 2017-18 volgende overgangsmaatregelen als gevolg van de programmawijziging van 180 naar 240 studiepunten: studenten met een studievoortgang van minder dan 72 studiepunten, kunnen de opleiding enkel verder volgen in het vernieuwde programma van 240 studiepunten. De reeds verworven credits kunnen gevalideerd worden binnen het vernieuwde studieprogramma.

Artikel 50. Trajectbegeleiding

De trajectbegeleiding is de begeleiding van de student bij het vastleggen van een studietraject alsook bij het systematisch en op actieve wijze reflecteren op trajectkeuzes en het eigen trajectverloop.

Algemene taakomschrijving van de trajectbegeleider:

- de trajectbegeleider informeert en adviseert de student over mogelijke trajectkeuzes bij de inschrijving en een trajectwijziging. Hij/zij legt deze voor aan de kandidaat-student. In onderling overleg wordt de keuze vastgelegd;
- de trajectbegeleider volgt de verwerving van de studiepunten en creditbewijzen op. Hij/zij volgt de registratie en gebruikt ze in zijn/haar uitstippeling van het studietraject en bij de voorbereiding van het dossier voor vrijstellingen. De trajectbegeleider bewaakt de studievoortgang, samen met de andere leden van de studiebegeleiding en het opleidingsteam;
- de trajectbegeleider begeleidt studenten die een EVK-procedure en/of een EVC-procedure opstarten en verwijst eventueel door;
- de trajectbegeleider kan met raadgevende stem deel uitmaken van de examencommissie;
- tenslotte vervult de trajectbegeleider een signaal-, opvolging- en doorverwijfsfunctie.

De bereikbaarheid van de trajectbegeleider wordt aan de studenten meegedeeld maar kan doorheen het academiejaar variëren in functie van de dienstverlening aan de studenten.

De trajectbegeleider gedraagt zich discreet rond de informatie die hem/haar in het kader van zijn ambt wordt meegedeeld of kenbaar gemaakt. De trajectbegeleider handelt steeds onder de verantwoordelijkheid van de opleidingscoördinator.

Artikel 51. Studievoortgangsbewaking

Bij een inschrijving met diplomacontract wordt aan de student die niet minstens de helft van de opgenomen studiepunten heeft verworven een bindende studievoorwaarde opgelegd. Die houdt in dat de student bij een herinschrijving met diplomacontract voor dezelfde opleiding minstens de helft van de opgenomen studiepunten dient te verwerven. Wanneer de student niet aan deze bindende voorwaarde voldoet, wordt de inschrijving met diplomacontract voor dezelfde opleiding geweigerd.

De studievoortgangscommissie en de opleidingsdirecteur via de trajectbegeleider kunnen bijkomend bindende studievoorwaarden voor inschrijving opleggen, zoals het slagen van opleidingsonderdelen die moeten hernomen worden, geen toelating tot inschrijving voor bepaalde opleidingsonderdelen, het volgen van begeleidingsmaatregelen.

Bij een diplomacontract of een examencontract met het oog op het behalen van een diploma, wordt een student de inschrijving geweigerd voor een bepaald opleidingsonderdeel waarvoor de student al tweemaal was ingeschreven zonder het creditbewijs te behalen.

Een student kan zich enkel inschrijven ten belope van het voorhanden zijnde leerkrediet.

Wegens uitzonderlijke omstandigheden en na een gunstige beslissing van de opleidingsdirecteur kan afgeweken worden van deze algemene principes.

De student dient in bovenstaande gevallen een schriftelijke en gemotiveerde aanvraag om inschrijving te richten aan Howest via de centrale aanspreekpersoon Inschrijvingen. De contactgegevens zijn vermeld op het aanvraagformulier dat kan verkregen worden in het studentensecretariaat. De beslissing wordt genomen in overleg met de trajectbegeleider, de opleidingscoördinator en de opleidingsdirecteur. De opleidingsdirecteur meldt de gemotiveerde beslissing schriftelijk via de centrale aanspreekpersoon Inschrijvingen aan de student uiterlijk 15 kalenderdagen na de aanvang van het academiejaar indien de aanvraag ingediend werd voor de aanvang van het academiejaar, binnen de 15 kalenderdagen na de aanvraag indien de aanvraag later werd ingediend.

Bij ontoereikend leerkrediet wordt dubbel studiegeld gevraagd per studiepunt voor het deel van de inschrijving waarvoor men onvoldoende leerkrediet heeft.

Tegen het opleggen van bindende voorwaarden alsook tegen weigering tot inschrijving, kan intern beroep worden aangetekend bij de Interne Beroepscommissie, eventueel gevolgd door extern beroep bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

Artikel 52. Studievoortgangscommissie

In het kader van studievoortgangsmaatregelen, omwille van de stand van het leerkrediet of omwille van volgtijdelijkheid kan de toelating tot inschrijving voor opleidingsonderdelen in het tweede semester afhangen van de behaalde resultaten na de eerste examenperiode.

De studievoortgangscommissie bestaat uit de opleidingsdirecteur of een aangeduide plaatsvervanger, de trajectbegeleider en de opleidings- en/of afstudeerrichtingscoördinator. De ombudspersoon en de lesgevers/examinatoren kunnen door de studievoortgangscommissie gehoord worden.

De studievoortgangscommissie heeft volgende bevoegdheden:

- het uitbrengen van bindende studievoorwaarden;
- het vastleggen van het studietraject.

Artikel 53. Vroegtijdig beëindigen van stage

Howest kan, in bijzondere gevallen en op objectieve gronden, de stage vroegtijdig beëindigen, als de student door zijn gedragingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een beroep waartoe de opleiding die hij volgt, hem opleidt.

De student van wie de stage wordt beëindigd, heeft voor het opleidingsonderdeel geen recht op een tweede examenkans tenzij aan opgelegde bindende voorwaarden is voldaan.

De beslissing om een stage vroegtijdig te beëindigen verloopt conform de procedure schorsing en uitsluiting van het tuchtreglement.

14.STUDIEBEGELEIDING

Artikel 54. Studiebegeleiding

Elke regelmatig ingeschreven student heeft recht op studiebegeleiding. De structuur en werking worden toegelicht in het begin van het academiejaar.

De studiebegeleiding aan Howest heeft volgende structuur:

- monitoraat: elke lesgever verzorgt monitoraat voor zijn opleidingsonderdeel of partim, wat betekent dat studenten bij de lesgever terecht kunnen als ze vakinhoudelijke vragen rond dit opleidingsonderdeel/partim hebben;
- mentor(aat): de mentor is de vertrouwenspersoon van een groep studenten; de mentor begeleidt deze groep bij alle niet-vakgebonden aspecten van het studeren;
- studiecoaching: studenten kunnen de talent coach consulteren voor studieadvies of als ze nood hebben aan ondersteuning rond "leren leren". De talent coach helpt hen een correcte studiemethode en –planning te ontwikkelen.

15.OMBUDSPERSOON EN KLACHTENBEHANDELING

Artikel 55. Ombudspersoon

De ombudspersoon treedt, op mondeling en/of schriftelijk verzoek van de student, op als bemiddelaar bij alle geschillen inzake het Onderwijs- en examenreglement, de rechtspositie van de student en als onbillijk ervaren handelingen en toestanden. De ombudspersoon ontvangt, onderzoekt en behandelt de klachten en tracht een oplossing te bereiken in het belang van alle partijen. Teneinde zijn/haar taak behoorlijk te kunnen vervullen, heeft de ombudspersoon recht op alle nuttige informatie.

De ombudspersoon bewaakt de gelijkberechting van de student en heeft een raadgevende stem in de studievoortgangs- en examencommissie.

De ombudspersoon is tot discretie verplicht.

De opleidingsdirecteur stelt voor de start van het academiejaar één of meer ombudspersonen aan. Vermits de ombudspersoon bemiddelt over alle geschillen inzake het studiecontract wordt hij/zij aangesteld voor het volledig academiejaar.

Voor elke ombudspersoon wordt voorzien in een plaatsvervanger, voor het geval de ombudspersoon onvoorzien zijn/haar taak niet kan waarnemen of in geval van bloed- of aanverwantschap tot en met de vierde graad of partnerschap.

De ombudspersoon en de plaatsvervanger mogen geen lesgever en/of examinator zijn van de student waarvoor hij/zij als ombudspersoon of plaatsvervanger aangesteld is.

De ombudspersonen en de plaatsvervangers, hun taakomschrijving en bereikbaarheid worden duidelijk medegedeeld bij het begin van het academiejaar tijdens de onthaalactiviteiten. Deze gegevens worden ook op de elektronische ad valvas ter beschikking gesteld en kunnen steeds opgevraagd worden in het studentensecretariaat.

Na het afsluiten van de derde examenperiode maakt de ombudspersoon een verslag op van de interventies. Dit verslag garandeert de anonimiteit van de student. Dit wordt overgemaakt aan de opleidingscoördinator en aan de voorzitter van de examencommissie.

Artikel 56. Klachtenbehandeling

Studenten kunnen met alle klachten omtrent de toepassing van het studiecontract terecht bij de ombudspersoon.

Met een mondelinge klacht inzake de onderwijsverzorging kan de student terecht bij de betrokken opleidingscoördinator en/of de ombudspersoon. Die stellen een onderzoek in en trachten de klacht in der minne te behandelen. Zij geven feedback over het resultaat aan de betrokken partijen met garantie van anonimiteit.

Met een formele, schriftelijk ondertekende klacht kan de student terecht bij de ombudspersoon, en/of de opleidingsdirecteur. De opleidingsdirecteur kan bij een formele klachtenbehandeling een intern onderzoek instellen en/of bijkomende informatie opvragen aan de betrokken partijen. Formele klachten moeten een formeel vervolg krijgen binnen de 15 kalenderdagen en dienen door de opleidingsdirecteur aan de klachtindiener schriftelijk gerapporteerd te worden. Indien de klacht volgens de student tot een niet bevredigend resultaat leidde kan de student de formele klacht schriftelijk en ondertekend herhalen naar de algemeen directeur, die op gelijkaardige wijze een onderzoek voert en een uitspraak doet die binnen de 15 kalenderdagen schriftelijk aan de betrokkenen moet gerapporteerd worden.

ALGEMEEN EXAMENREGLEMENT

1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 57. Definities en toepasbaarheid

Het examenreglement omvat de vertaling van de decretale en andere regelgeving naar de instelling. Een examenregeling regelt de praktische organisatie van de examens.

Onder evaluatie worden alle activiteiten verstaan die tot doel hebben na te gaan in hoeverre de student de te verwerven competenties, leerresultaten en/of leerdoelen verworven heeft.

Onder examen wordt verstaan elke evaluatie waarvan de score het examencijfer van het opleidingsonderdeel mee bepaalt. Een deexamen is een examen over een afgerond, welomschreven en vooraf aangekondigd deel van de te verwerven competenties, leerresultaten, leerdoelen en/of leerinhouden van een opleidingsonderdeel/partim.

Het algemeen examenreglement is van toepassing op alle examens aan Howest, ongeacht de aard van de inschrijving voor de bachelor- en bachelor-na-bacheloropleiding. Indien een opleiding gezamenlijk ingericht wordt met andere instellingen geldt dit examenreglement voor de studenten ingeschreven in Howest, indien geen gezamenlijk examenreglement van toepassing is. Het examenreglement is niet van toepassing op postgraduat en bij- en nascholingen.

Dit examenreglement is, ook qua aanwezigheid, deelname en frequentie, integraal van toepassing op permanente evaluatie, met uitzondering van de opmaak van een examenregeling en de aanwezigheidslijst.

Het tijdstip van organisatie van elke evaluatie die meetelt voor het examencijfer wordt tijdig bekend gemaakt aan de betrokken studentengroep.

2. ORGANISATIE VAN DE EXAMENS

Artikel 58. Examenperiodes

Er zijn per academiejaar drie examenperiodes: de eerste examenperiode tijdens het eerste semester, de tweede examenperiode tijdens het tweede semester en de derde examenperiode, die ten vroegste begint op de eerste werkdag na 15 augustus en eindigt uiterlijk op de laatste werkdag vóór de aanvang van het nieuwe academiejaar.

De eerste en tweede examenperiode vinden niet noodzakelijk plaats op het eind van het semester, maar kunnen gespreid worden over meerdere deelperiodes gedurende het betrokken semester.

De examenperiodes worden jaarlijks vastgelegd in de opleidingsgebonden academische kalender.

Om uitzonderlijke redenen, zoals overmacht, structurele faciliteiten of de geschillenregeling kan een examenperiode verlengd of heropend worden. Voor de eerste en tweede examenperiode is dit uiterlijk tot het begin van de derde examenperiode of een latere afhandeling van een geschillenregeling. Voor de derde examenperiode is dit uiterlijk tot 1 oktober of een latere afhandeling van een geschillenregeling.

Opleidingsonderdelen die in het eerste, resp. tweede semester staan geprogrammeerd, worden in het eerste, resp. tweede semester geëvalueerd, behoudens afwijkingen.

Artikel 59. Examenregeling

Voor elke examenperiode wordt per opleiding/afstudeerrichting en modeltraject een examenregeling uitgewerkt die ten minste volgende elementen bevat :

- het examenrooster met vermelding van naam van het opleidingsonderdeel of partim; de plaats en het tijdstip (datum en begin- en einduur) van het examen;
- de contactgegevens van het examensecretariaat, de voorzitter en secretaris van de examencommissie, de ombudspersoon en de data waarop de examenbeslissingen bekend gemaakt worden en feedback over de examenresultaten georganiseerd wordt.

De examenregeling van de examenperiodes die plaatsvinden op het eind van het semester wordt voorafgaandelijk besproken met de studentenvertegenwoordiging in de opleidingsparticipatiecommissie. In het bijzonder wordt erop toegezien dat de examenregeling redelijk is d.w.z. in de mate van het mogelijke, een behoorlijke spreiding van de examens over de examenperiode voor modeltrajecten en elk examen in de tijd beperkt is.

Gedurende elke examenperiode wordt het studentensecretariaat als permanent examensecretariaat ingericht.

Het examensecretariaat fungeert als centrale meldings- en informatiecel voor alle bij de examens betrokken partijen. Aan het examensecretariaat moeten door alle betrokken partijen onder meer volgende zaken onmiddellijk gemeld worden:

- adreswijzigingen;
- wijzigingen in de examenregeling;
- stopzetten van de reeks van examens;
- niet deelnemen aan één of meer examens;
- afwezigheden door overmacht, worden gemeld conform "Afwezigheden op examens door overmacht" en het schriftelijk bewijs van overmacht moet worden ingediend binnen de 5 kalenderdagen, beginnend bij de examendag zelf, zo niet haalt de student voor de te behalen score van dit examendeel "afwezig";
- alle feiten die de examenregeling in het gedrang kunnen brengen of een vlot verloop van de examens kunnen verhinderen, behalve de feiten in vertrouwen aangekaart bij de ombudspersoon.

Iedere melding over feiten die de examenregeling in het gedrang kunnen brengen, een vlot verloop van de examens kunnen verhinderen en/of van invloed kunnen zijn op de deliberatie moeten opgenomen worden in het studentendossier voor de deliberatie van de examencommissie, ten einde ze te kunnen opnemen in de motivatie van de beslissing terug te vinden in het proces-verbaal van de deliberatie.

Het examensecretariaat staat tijdens de examenperiode in voor het zo vlug mogelijk, en dit zeker voor de deliberatie, informeren van de belanghebbenden over gemelde zaken.

Artikel 60. Mededeling van de definitieve examenregeling

Ten minste zes weken vóór de aanvang van de eerste en tweede examenperiode aan het eind van het semester en één maand vóór de aanvang van de derde examenperiode wordt de definitieve examenregeling ad valvas aan de studenten bekend gemaakt. De bij het examen betrokken partijen houden zich stipt aan de definitieve examenregeling.

Wanneer de eerste en tweede examenperiode niet plaatsvindt op het eind van het semester, maar gespreid wordt, wordt de examenregeling voor de deelperiodes voorzien in de opleidingsgebonden academische kalender tijdig meegedeeld.

Artikel 61. Afwijkingen van de examenregeling

De opleidingsdirecteur kan, na overleg met de betrokken opleidings- of afstudeerrichtingscoördinator, de betrokken examinerator en eventueel de ombudspersoon en mits rapportage aan de examencommissie, om gegronde redenen een student op zijn schriftelijk, gemotiveerd verzoek de toelating verlenen om voor bepaalde opleidingsonderdelen examen af te leggen buiten de vastgestelde examenregeling binnen of buiten dezelfde examenperiode van eenzelfde academiejaar en/of in een andere evaluatievorm. Overmacht ingeroepen door de student en/of de examinerator en aanvaard conform de procedure van afwezigheden op examens door overmacht en toegestane deelname aan (inter)nationale mobiliteit zijn gegronde redenen. Iedere verandering moet opgenomen worden in het proces-verbaal van de werkzaamheden van de examencommissie.

Indien voor een student met een individueel traject meerdere examens uit de verschillende modeltrajecten op eenzelfde dagdeel geroosterd zijn, kan een afwijking van de examenregeling aangevraagd worden voor de aanvang van de examenperiode. Na goedkeuring kan een examen verplaatst worden naar de inhaalexamens. Aanvragen gebeuren conform de procedure opgenomen in "Afspraken examens" die ad valvas wordt meegedeeld.

Als omwille van externe factoren de examenregeling in het gedrang komt, kan de voorzitter van de examencommissie een afwijking van de examenregeling toestaan. Deze afwijking wordt ad valvas meegedeeld.

Voor het afleggen van examens door studenten die onderwijs- en andere studieactiviteiten volgen aan andere instellingen voor hoger onderwijs in binnen- en buitenland (zie ook mobiliteit), gelden volgende principes:

- de studenten leggen, behoudens gemotiveerde uitzonderingen, examens af aan Howest over alle opleidingsonderdelen en/of partims die volledig afgewerkt zijn vóór hun vertrek naar de andere instelling;
- voor de examens aan de ontvangende instelling aanvaardt de student het daar geldende examenreglement, evaluatiesysteem en de gekozen evaluatievormen.

Artikel 62. Aantal examenkansen

Een student heeft voor ieder (niet geslaagd partim van een) niet geslaagd opleidingsonderdeel recht op een tweede examenkans om een creditbewijs te behalen binnen hetzelfde academiejaar, tenzij de aard van het opleidingsonderdeel/partim dit niet toelaat en dit als dusdanig in de studiefiche werd opgenomen.

Binnen eenzelfde examenperiode krijgt een student slechts één examenkans, behalve bij overmacht of op basis van een toegelaten afwijking. Dit geldt dus ook voor de examens. Proefevaluaties worden als dusdanig ook aangekondigd en kunnen onder geen beding effectief deel uitmaken van examens.

Een student die in de eerste examenperiode een diploma kan halen, maar niet slaagde voor één of meerdere opleidingsonderdelen waarvoor de studiegids vermeldt dat er geen tweede examenkans mogelijk is, kan eventueel wel een tweede examenkans krijgen, indien dit organisatorisch mogelijk is en de gelijke behandeling van de studenten gegarandeerd is.

Een student die in de eerste examenperiode een diploma kan halen, maar niet slaagde voor één of meerdere opleidingsonderdelen, kan eventueel vervroegd, voor de derde examenperiode, een tweede examenkans krijgen voor alle niet geslaagde opleidingsonderdelen, indien dit organisatorisch mogelijk is en de gelijke behandeling van de studenten gegarandeerd is.

De student vraagt die vooruitgeschoven tweede kans schriftelijk aan bij de opleidingsdirecteur via de trajectbegeleider uiterlijk binnen de 15 kalenderdagen na bekendmaking van de resultaten. De opleidingsdirecteur antwoordt, na overleg met de opleidingscoördinator en de trajectbegeleider, uiterlijk 7 kalenderdagen na de ontvangst van de aanvraag met een schriftelijke, gemotiveerde beslissing. Die beslissing wordt in het studentendossier opgenomen en vermeld op de (volgende) deliberatie.

Het recht op twee examenansen kan komen te vervallen indien de student laattijdig inschrijft.

Indien een student zich na het eerste semester met een creditcontract herinschrijft voor hetzelfde opleidingsonderdeel in het tweede semester, vervalt zijn tweede examenkans van zijn eerste inschrijving. Voor de herinschrijving blijft het recht op twee examenansen behouden voor zover dit organisatorisch mogelijk is.

Een student die volgens het contract kan afstuderen na de eerste examenperiode maar de examenkans in de eerste examenperiode niet benut, krijgt een afwezigheidsscore voor de eerste examenkans.

Een student met een vooruitgeschoven tweede examenkans in de tweede examenperiode, die de tweede examenkans in de tweede examenperiode niet benut, krijgt een afwezigheidsscore voor de tweede examenkans.

Na de eerste examenkans geldt:

- geslaagde en gedelibereerde opleidingsonderdelen dienen niet hernomen te worden in de tweede examenkans;
- bij niet geslaagde en niet gedelibereerde opleidingsonderdelen:
  - o examencijfers van 10 of meer worden overgedragen naar de tweede examenkans en opnieuw beschouwd bij de deliberatie van de tweede examenkans;
  - o examencijfers van minder dan 10 worden overgedragen naar de tweede examenkans indien hoger dan het resultaat behaald in de tweede examenkans en worden beschouwd bij de deliberatie van de tweede examenkans.

Een student die gedelibereerd werd voor een opleidingsonderdeel, kan verzaken aan de gedelibereerde cijfers met het oog op het behalen van een creditbewijs.

Artikel 63. Deelname aan de examens

Om deel te kunnen nemen aan de (deel)examens moeten de studenten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- regelmatig ingeschreven zijn;

- een administratief dossier hebben dat volledig in orde is;
- studiegeld hebben betaald.

Het examensecretariaat houdt een lijst van de deelnemers aan de examens van de drie examenperiodes bij.

Een student moet op het examen zijn identiteit kunnen bewijzen aan de hand van de studentenkaart en/of identiteitskaart.

Studenten tekenen bij elk examen de aanwezigheidslijst. Studenten die pro forma een examen afleggen noteren op de aanwezigheidslijst bij hun handtekening PF of pro forma.

De examiner(en) en/of toezichter(s) bezorgen de gecontroleerde lijst(en) aan het examensecretariaat.

Studenten die niet aanwezig zijn op het examen krijgen als score "Afwezig".

Het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement kan als bijkomende voorwaarde voor deelname aan de examens het installeren van bepaalde software voor een beveiligde examenomgeving voorschrijven.

Een student die niet geslaagd is in opleidingsonderdelen/partims in de eerste en/of tweede examenperiode wordt voor deze automatisch ook ingeschreven in de derde examenperiode, behalve wanneer de student het examensecretariaat voor de aanvang van de derde examenperiode verwittigt dat hij/zij niet wil deelnemen. Het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement kan een andere regeling inzake inschrijving in de derde examenperiode voorschrijven.

Artikel 64. Evaluatiesystemen

Er worden twee systemen van evaluatie onderscheiden: niet-periodegebonden en periodegebonden evaluatie.

Onder niet-periodegebonden evaluatie wordt begrepen: een beoordeling van de mate waarin de beoogde competenties/leerresultaten of leerdoelen door een student verworven werden buiten de hiervoor vastgelegde drie examenperiodes, zoals voorzien in de academische kalender.

Onder periodegebonden evaluatie wordt begrepen: een beoordeling van de mate waarin de beoogde competenties/leerresultaten of leerdoelen door een student verworven werden tijdens de hiervoor vastgelegde examenperiodes, zoals voorzien in de academische kalender.

Niet-periodegebonden en periodegebonden evaluaties kunnen gecombineerd worden om na te gaan of de competenties/leerresultaten of leerdoelen verworven werden. De onderlinge verhouding in het uiteindelijke examencijfer wordt in de studiefiche van het opleidingsonderdeel uitdrukkelijk vermeld.

Voor niet-periodegebonden evaluatie is het mogelijk dat de tweede examenkans wordt geboden via een gelijkwaardige activiteit, ofwel dat er slechts één examenkans wordt geboden. De informatie hierover wordt uitdrukkelijk vermeld in de studiefiche van het opleidingsonderdeel/partim.

De studiefiche omschrijft per examen de evaluatievorm(en) en de verhoudingen in het uiteindelijke examencijfer.

3. VERLOOP VAN DE EXAMENS

Artikel 65. Voorbereiding van de examens

Bij de aanvang van het opleidingsonderdeel verschaft elke lesgever de studenten conform de studiefiche in de studiegids, informatie over de te verwerven competenties/leerresultaten, de leerdoelen, de inhoud van het opleidingsonderdeel of partim, de evaluatiesystemen, de evaluatievorm(en) en tijdstip(pen) van de examens, de onderlinge verhouding van de verschillende delen in de totale evaluatie en of er een tweede examenkans georganiseerd wordt.

Elke lesgever/examinator voorziet tijdig gepast studiemateriaal en duidt tijdig per opleidingsonderdeel/partim de leerinhouden aan waarover zal geëxamineerd worden.

Elke lesgever geeft duidelijk de evaluatiecriteria aan en voorziet waar mogelijk vragen en/of oefeningen, die de concrete eisen die op de evaluatie gesteld worden weerspiegelen.

Artikel 66. Vormen van evalueren

De vorm van de evaluatie wordt bepaald naar de te beoordelen competenties, leerresultaten of leerdoelen en ingeschreven in de studiefiche. Meerdere evaluatievormen kunnen gecombineerd worden om na te gaan in welke mate de competenties verworven werden.

Het evalueren kan schriftelijk en/of mondeling gebeuren. Elk examen kan als een combinatie van schriftelijk en mondeling georganiseerd worden.

Evaluaties die op digitale wijze afgenomen worden, worden gelijkgesteld aan een schriftelijke vorm van evalueren.

Bij een schriftelijk (deel van een) examen tekent de student bij afgifte van het schriftelijk deel op een aanwezigheidslijst.

Bij mondelinge ondervraging ondertekent de student een aanwezigheidslijst na de ondervraging.

Bij mondelinge ondervraging krijgt de student een voorbereidingstijd om het antwoord op de vra(a)g(en) schriftelijk te kunnen structureren. Die schriftelijke voorbereiding mag door de examinator bijgehouden worden.

Voor wat de bachelorproef, afsluitende toetsen, afstudeerproject, stage en andere doorslaggevende eindevaluaties betreft kunnen de specifieke regels opgenomen worden in een specifiek daartoe opge maakte handleiding per opleiding.

Evaluaties kunnen digitaal opgenomen worden in het kader van feedback. Dit dient op voorhand aan de student meegedeeld te worden.

Artikel 67. Taal van de examens

Bij opleidingsonderdelen met het Nederlands als onderwijstaal verloopt het examen in het Nederlands.

Bij opleidingsonderdelen en/of partims met een vreemde taal als voorwerp verloopt het examen in de betrokken onderwijstaal.

Indien een opleidingsonderdeel aan een ontvangende instelling in een vreemde taal verloopt, gebeurt het examen in de gebruikte onderwijstaal.

Bij anderstalige opleidingen gebeurt het examen in de gebruikte onderwijstaal.

In alle andere gevallen heeft de student steeds het recht om examen af te leggen in het Nederlands.

Artikel 68. Afwezigheden op examens door overmacht

1. Afwezigheid van de student

Indien de student door plotse overmacht afwezig is op een examen of evaluatie moet de student dit melden aan het examensecretariaat en een schriftelijk bewijs van overmacht binnen de 5 kalenderdagen aan het examensecretariaat bezorgen conform de procedure "Melden en ingave van afwezigheden" die ad-valvas wordt bekendgemaakt.

Om geldig te zijn dient een medisch attest door een arts zijn uitgeschreven ten laatste op de dag van de evaluatie en binnen de 5 kalenderdagen aan het examensecretariaat bezorgd zijn.

Een attest waar enkel de verklaring van de student wordt gemeld (dixit-attest) of een attest dat na datum van afwezigheid werd geschreven (post-factum attest) is geen geldig bewijs van afwezigheid.

Bij bewezen overmacht wordt door de student met de betrokken examinerator of het examensecretariaat een ander tijdstip van evaluatie afgesproken, bij voorkeur tijdens dezelfde examenperiode, eventueel heropend.

In geen geval kan een gewettigde afwezigheid op een examen een reden zijn om de betrokken student toelating te weigeren tot de examens van andere opleidingsonderdelen.

2. Afwezigheid van de examinerator

Indien de examinerator of toezichter afwezig is op het tijdstip en/of de plaats zoals gesteld op het lesrooster in geval van niet-periodegebonden evaluatie of de examenregeling in geval van periodegebonden evaluatie, begeeft een afvaardiging van de studenten zich na één kwartier naar het examensecretariaat.

Het examensecretariaat tracht de betrokken studenten te informeren over de wijziging die zich al dan niet aandient na contact met de betrokken examinerator of na uitspraak van de voorzitter van de examencommissie.

Artikel 69. Onverenigbaarheid tussen student en examinerator

In geval van bloed- of aanverwantschap tot en met de vierde graad of partnerschap tussen een examinerator en een student, verwittigt de examinerator tijdig de voorzitter van de examencommissie, die een plaatsvervanger aanduidt voor het afnemen van het examen.

Artikel 70. Onregelmatigheden in verband met examens, examentuchtbeslissingen en beroep

Iedere vaststelling van een onregelmatigheid, zoals plagiaat, fraude of enige andere vorm van bedrog in verband met een examen wordt door de examinerator of toezichter onmiddellijk gemeld aan de betrokken student en aan de voorzitter van de examencommissie die, na raadpleging van de betrokken examinerator en/of toezichter, de betrokken student, de opleidingscoördinator en eventueel de ombudspersoon en/of de examencommissie, een beslissing neemt ter zake, en deze schriftelijk gemotiveerd en gedateerd meedeelt aan de betrokken student.

Mobiele telefoons en andere elektronische toestellen zijn, behalve gespecificeerd door de examinatoren, verboden op examens.

Bij het gebruik van rekenmachines en/of andere elektronische toestellen dient het geheugen voor het examen leeggemaakt te worden.

Bij het gebruik van computers en laptops is het niet toegelaten om tijdens het examen een (wireless) netwerk op te zetten, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld bij de aanvang van het examen.

Bij vaststelling van het tegengestelde wordt de onregelmatigheid gelijkgesteld met bedrog.

Op grond van de onregelmatigheid kan door de voorzitter van de examencommissie, in overleg met de betrokken examiner(en), de opleidingscoördinator en eventueel de ombudspersoon, een nulscore voor de betrokken evaluatie, de betrokken partim, het betrokken opleidingsonderdeel en de onderliggende partims, alle opleidingsonderdelen van de betrokken examenperiode, alle opleidingsonderdelen van de betrokken examenkans en/of het verlies van het recht op het overdragen van het beste examencijfer aan de examencommissie voorstellen, waardoor de student mogelijks het zicht verliest op slagen en/of het verwerven van een creditbewijs voor de betreffende opleidingsonderdelen. De beslissing genomen als gevolg van een onregelmatigheid tijdens een examen dient bekrachtigd te worden door de betrokken examencommissie.

In afwachting van een beslissing ter zake kan iedere student die verdacht wordt van een onregelmatigheid zijn examens in dezelfde examenkans verderzetten.

Studenten kunnen intern in beroep gaan tegen examentuchtbeslissingen uitgesproken naar aanleiding van onregelmatigheden tijdens examens.

Na bovenstaande interne beroepsprocedure kan de student een verzoekschrift tot beroep indienen bij de Raad van betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

Artikel 71. Openbaarheid

De examens zijn openbaar en worden afgenomen in de lokalen vastgelegd in de examenregeling of voor wat de niet-periodegebonden evaluatie betreft, in de lokalen voorzien in het lesrooster.

Bij schriftelijke examens veronderstelt de openbaarheid dat de proeven kunnen worden ingezien door de student in aanwezigheid van de betrokken examiner en/of de opleidingscoördinator en desgewenst de ombudspersoon in de daartoe voorziene feedbackperiode.

Bij digitaal afgenomen examens moet de student zijn antwoorden kunnen inzien op een print van zijn examen of op scherm.

Niet aan een plaats en/of tijd gebonden evaluaties in het kader van afstandsonderwijs, worden beschouwd als digitaal afgenomen evaluaties.

Artikel 72. Aanwezigheid van derden

Iedere student en examiner heeft het recht voor ieder examen de aanwezigheid te vragen van een tweede lid behorend tot het personeel van Howest, al dan niet behorend tot een andere examencommissie, of van de ombudspersoon. De student en/of examiner richt dit verzoek schriftelijk tot de voorzitter van de examencommissie minstens 15 kalenderdagen voor de aanvang van de examenperiode. De gevraagde derde is louter toehoorder en kan onder geen beding betrokken worden bij de beoordeling. Deze personen zijn geen lid van de betrokken examencommissie, maar kunnen wel gehoord worden.

Examinatoren kunnen tevens externen uitnodigen om deel uit te maken van een beoordelingsjury. De externen mogen niet verwant zijn aan de student tot de 4de graad of door partnerschap. Deze externen kunnen betrokken worden bij de beoordeling van het opleidingsonderdeel/partim, maar maken geen deel uit van de examencommissie.

4. STUDIEVOORTGANG OP GROND VAN EXAMENS

Artikel 73. Vaststelling van het examencijfer

Afhankelijk van het opleidingsprogramma worden examencijfers gegeven per kleinste eenheid, zijnde het partim of het opleidingsonderdeel indien er geen onderliggende partims zijn.

De beoordeling van de leerprestaties wordt uitgedrukt in één examencijfer. Dit examencijfer wordt uitgedrukt in een geheel getal op een totaal van twintig punten en geeft de beheersingsgraad van de te verwerven competenties, leerresultaten of leerdoelen aan gebaseerd op onderstaande tabel.

Competentiebeheersing	Examen-cijfer
De student beheerst de competentie(s) in een uitzonderlijk hoge mate	16 +
De student beheerst de competentie(s) dermate dat de student zich onderscheidt	14 – 15
De student beheerst ruim en vlot de competentie(s)	12 – 13
De student heeft de competentie(s) verworven in een mate die hem/haar in staat stelt voldoende te functioneren en/of verder te studeren	10 – 11
De student heeft de competenties nog niet in een voldoende mate verworven om te functioneren en/of verder te studeren	7 – 9
De student heeft de competenties helemaal niet in voldoende mate verworven	0 – 6

Het examencijfer wordt berekend volgens de verhouding of berekeningswijze die in de studiefiche wordt vastgelegd.

Het examencijfer op het niveau van het opleidingsonderdeel/partim is niet noodzakelijk de rekenkundige, gewogen som van de cijfers op partim- of deelniveau. Bij afwijking van die rekenkundige, gewogen som stelt het moduleteam via haar voorzitter één geheel cijfer en een motivatie voor. De motivatie verwijst naar de beheersingsgraad van de te verwerven competenties, leerresultaten of leerdoelen en de feitelijke vaststellingen die de uitspraak onderbouwen.

Pro forma een (deel)examen afleggen betekent een nulscore voor het examencijfer van het betrokken opleidingsonderdeel of partim.

Afwezigheid op een (deel)examen betekent een afwezigheidsscore voor het betrokken opleidingsonderdeel of partim.

Het definitieve cijfer op de kleinste eenheid, zijnde het partim of het opleidingsonderdeel indien er geen onderliggende partims zijn, wordt gegeven door de individuele examinator(en).

Het definitieve cijfer op niveau van het opleidingsonderdeel indien er wel onderliggende partims zijn, wordt automatisch berekend op basis van de examencijfers van de onderliggende partims volgens het gewogen gemiddelde met als weging de studieomvang zoals opgenomen in het opleidingsprogramma uitgezonderd indien het gewogen gemiddelde groter of gelijk is aan 10 maar indien één of meerdere onderliggende partims een score heeft van 6 of minder, wordt het examencijfer "9" toegekend. In dit geval beslist de examencommissie over het uiteindelijke examencijfer van het opleidingsonderdeel.

Binnen eenzelfde examenperiode kan een student slechts éénmaal een examenresultaat per opleidingsonderdeel of partim krijgen.

Studenten die in een andere binnenlandse of buitenlandse instelling voor hoger onderwijs onderwijsactiviteiten volgen en daar examens afleggen over onderdelen van het opleidingsprogramma, krijgen examenresultaten van Howest toegekend. Deze examenresultaten worden toegekend rekening houdend met de per opleidingsonderdeel toegekende quotering aan de ontvangende instelling en eventueel de ECTS-grade, volgens de hiervoor vastgelegde regels (zie Mobiliteit).

Artikel 74. Creditbewijs

Een student behaalt een creditbewijs voor elk opleidingsonderdeel waarvoor hij/zij ten minste 10 op 20 behaalt.

Een creditbewijs blijft onbeperkt geldig.

Creditbewijzen worden aan Howest enkel behaald zonder een bepaalde graad van verdienste.

Een student kan niet verzaken aan een verkregen creditbewijs.

Artikel 75. Deliberatieregeling

De voorwaarden voor automatische deliberatie zijn:

- studie-efficiëntie van academiejaar $\geq 50\%$;
- totaalprocent inschrijvingsprogramma, d.i. gewogen gemiddelde van de modulecijfers met studiepunten als wegingsfactor, $\geq 50\%$;
- opleidingsonderdeel is delibereerbaar volgens studiefiche of volgens de bepalingen inzake deliberatie vastgelegd in het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement.

Automatische deliberatie gebeurt volgens volgende deliberatieregels indien alle volgende voorwaarden zijn voldaan:

- het modulecijfer 8 of 9 bedraagt én geen enkel partimcijfer ≤ 6 én geen enkel modulecijfer < 8 ;
- het totaal gewogen aantal buispunten van het inschrijvingsprogramma van het academiejaar niet $> 20\%$ van de opgenomen studiepunten;
- het totaal aantal niet geslaagde modules ≤ 3 ;
- het totaal aantal gedelibereerde studiepunten $\leq 10\%$ studieomvang van de opleiding.

Deliberatie door de examencommissie kan omwille van volgende bijzondere omstandigheden:

- bijzondere omstandigheden omwille van studiegerelateerde aard: dit zijn studenten waarvan de examencommissie van oordeel is dat ze ondanks het ontbreken van alle creditbewijzen of een niet-automatisch delibereerbaar cijfer, bepaalde doelstellingen van het inschrijvingsprogramma verwezenlijkt hebben, kunnen worden gedelibereerd;
- bijzondere omstandigheden van privégebonden aard: opleidingsdirecteur beslist om examencommissie bijeen te roepen na advies van trajectbegeleider, ombudspersoon, talent coach of opleidingscoördinator.

De student ontvangt geen creditbewijs voor de opleidingsonderdelen waarvoor hij gedelibereerd werd.

5. EXAMENCOMMISSIE

Artikel 76. Verantwoordelijkheid

Individuele examinatoren en examencommissies treden bij het vaststellen van examenresultaten op onder de verantwoordelijkheid van Howest.

De individuele examinatoren zijn verantwoordelijk voor het correct kwalitatief beoordelen, kwantitatief berekenen en doorgeven van het juiste examencijfer aan de modulevoorzitter en/of het examensecretariaat conform dit examenreglement.

De opleidingsdirecteur is als voorzitter van de examencommissie verantwoordelijk voor een deontologisch juist en correct verloop van de deliberatie, de beraadslaging en de beslissing.

Artikel 77. Bevoegdheden examencommissie

De examencommissie heeft volgende bevoegdheden:

- het definitief vaststellen van de examencijfers van de samengestelde opleidingsonderdelen bij afwijking van het gewogen gemiddelde zoals bepaald in "vaststellen van een examencijfer";
- het delibereren van opleidingsonderdelen in geval van bijzondere omstandigheden zoals bepaald bij "deliberatieregeling";
- het bekrachtigen van examentuchtbeslissingen.

Artikel 78. Frequentie van de examencommissies

De examencommissies komen in principe tweemaal per academiejaar samen, nl. na de tweede en de derde examenperiode.

De examencommissies komen indien nodig ook samen voor studenten die het diploma al eerder kunnen behalen.

Artikel 79. Aanstelling van de examencommissie

Vóór elke deliberatie wordt een examencommissie aangesteld via een presentielijst.

Artikel 80. Samenstelling van de examencommissie

De voorzitter van de examencommissie is stemgerechtigd lid.

De secretaris is een lid van het onderwijzend personeel of het administratief personeel. Hij/zij is niet stemgerechtigd.

De examencommissies bestaan uit leden met stemrecht nl. de lesgevers/examinatoren van het pakket waarover de examencommissie bijeen is en de begeleider van de bachelorproef indien van toepassing. Daarnaast kunnen de ombudspersoon, de opleidings- of afstudeerichtingscoördinator, trajectbegeleider en talent coach deelnemen met een raadgevende stem. Zij zijn niet stemgerechtigd.

De ombudspersoon en de trajectbegeleider kunnen door de examencommissie gehoord worden.

Artikel 81. Vervanging van leden

In geval van bloed- of aanverwantschap tot en met de vierde graad of partnerschap tussen een lid van de examencommissie en een door dezelfde commissie te beoordelen student, verwittigt het lid tijdig de voorzitter van de examencommissie, die een plaatsvervanger aanduidt.

De opleidingsdirecteur kan zich als voorzitter van de examencommissie laten vervangen.

Artikel 82. Aanwezigheid leden examencommissie

De stemgerechtigde leden van de examencommissie hebben de plicht aan de beraadslaging deel te nemen en de aanwezigheidslijst te ondertekenen.

Wanneer een lid wettig verhinderd is om de beraadslaging bij te wonen, meldt hij/zij dit onverwijld aan de voorzitter van de examencommissie, die een plaatsvervanger kan aanstellen.

Wie geen lid is van de examencommissie kan niet deelnemen aan de beraadslaging van die examencommissie.

De voorzitter van de examencommissie beslist welke examencommissies samen vergaderen. De aanwezigen kunnen op de examencommissies waarvan zij geen lid zijn echter niet tussenkomen in de beraadslaging en zijn niet stemgerechtigd.

Artikel 83. Beraadslaging van de examencommissie

De beraadslaging van de examencommissie is geheim en gebeurt achter gesloten deuren. Alle leden en andere aanwezigen zijn tot geheimhouding verplicht.

Een examencommissie beraadslaagt gezamenlijk en kan slechts geldig beraadslagen indien minstens de helft van de stemgerechtigde leden aanwezig is.

De examencommissie beraadslaagt gezamenlijk en beslist bij consensus. Tenzij een lid van de examencommissie en/of de ombudspersoon een stemming vraagt, wordt het voorstel van de voorzitter als een consensus aanvaard.

Artikel 84. Regels bij het stemmen in de examencommissie

Elk stemgerechtigd lid van de examencommissie heeft slechts één stem, ongeacht het aantal opleidingsonderdelen en/of partims dat hij/zij geëxamineerd heeft.

De stemming gebeurt bij handopsteking, tenzij een lid verzoekt om een geheime stemming. Beslissingen bij stemmingen worden genomen met een gewone meerderheid, waarbij onthoudingen en ongeldige stemmen niet in aanmerking worden genomen. De voorzitter bepaalt de stemprocedure.

Bij staking van stemmen beslist de voorzitter in het voordeel van de student.

Artikel 85. Motivatie en vastlegging beslissingen examencommissie

De beslissingen van de examencommissie worden opgenomen in een proces-verbaal, hetzij schriftelijk, hetzij afdrukbaar elektronisch.

Hierin wordt op uitdrukkelijke wijze melding gemaakt van zowel de juridische als de feitelijke redenen waarop de beslissingen per student zijn gesteund en worden minstens opgenomen: de aanwezigheidslijst, de examenresultaten voor iedere student, de genomen beslissingen en motiveringen ervan (op basis van de beheersingsgraad van de te verwerven competenties, leerresultaten of leerdoelen), examentuchtbeslissingen en desgevallend de melding van de tussenkomst van de ombudspersoon.

Het ondertekend proces-verbaal wordt gedurende vijftig jaar bewaard.

Artikel 86. Openbaarheid van bestuur en motivering

De openbaarheid van de beslissingen van de examencommissie en de motiveringsplicht worden gewaarborgd door de bekendmaking van de examenresultaten en beslissingen via het rapport, het recht op bespreking tijdens de feedback over de examenresultaten, de proclamatie.

De voorzitter kan aan de student die zijn belang daartoe aantoont, inzage verlenen in het proces-verbaal van de betrokken student.

6. RESULTATEN EN FEEDBACK

Artikel 87. Bekendmaking van de examenresultaten

De resultaten en indien van toepassing de beslissingen van de examencommissie worden bekend gemaakt na elke examenperiode in de daartoe voorziene periode in de academische kalender of na beraadslaging examencommissie via het rapport, dat elektronisch wordt ter beschikking gesteld.

Het rapport bevat minimaal volgende gegevens:

- de opleidingsonderdelen en de onderliggende partims;
- de studiepunten per opleidingsonderdeel en de onderliggende partims;
- uitleg van de gebruikte codes;
- bindende studievoorwaarden indien van toepassing.

na de eerste examenperiode

- het examencijfer op 20 per opleidingsonderdeel en partim conform "Vaststelling van het examencijfer", of "afwezig";

na de tweede en derde examenperiode of na beraadslaging examencommissie

- het examencijfer op 20 per opleidingsonderdeel en partim, behalve indien gedelibereerd zonder creditbewijs, dan wordt het examencijfer gemaskeerd door "GD", of "afwezig";
- per opleidingsonderdeel en partim: "creditbewijs" of "tweede examenkans" of "moet hernoemen worden" met het oog op het behalen van het diploma, indien van toepassing "geen tweede examenkans" of "beslissing uitgesteld".

Een examiner kan met het oog op feedback, remediëring of oriëntering indicatieve (deel)quoteringen eerder meedelen aan de student.

Artikel 88. Recht op feedback over de examenresultaten

Na de mededeling van de examenresultaten heeft de student recht op feedback over de examenresultaten binnen de hiervoor voorziene periodes in de academische kalender, op het geplande feedbackmoment, of zoals meegedeeld op het rapport.

Feedback over de examenresultaten wordt enkel mondeling georganiseerd. Wie uitleg wenst over de examenresultaten heeft aanwezigheidsplicht op de geplande feedbackmomenten. Na de feedbackmomenten wordt geen extra feedback over de examenresultaten georganiseerd, behoudens bewezen overmacht.

Tijdens het feedbackgesprek wordt aan de student uitleg gegeven betreffende het tot stand komen van het examenresultaat en heeft de student recht op inzage van zijn kopij, in het bijzijn van de lesgever-examinator of daartoe gemachtigde en indien gewenst in het bijzijn van de ombudspersoon.

Artikel 89. Bewaren van examenmateriaal

Kopijen van schriftelijke examens en alle overige documenten met betrekking tot de evaluaties voor zover dit materieel mogelijk is, worden minstens 1 jaar na het einde van het academiejaar bewaard of tot de beroepsbehandeling afgerond is. Afsluitende toetsen worden 3 academiejaren bewaard in het kader van kwaliteitszorg.

Artikel 90. Materiële vergissingen na bekendmaking van de resultaten

Materiële vergissingen worden binnen een vervalttermijn van 5 kalenderdagen na de datum van de bekendmaking van de resultaten schriftelijk aan de opleidingsdirecteur meegedeeld via de studentenadministratie.

De opleidingsdirecteur kan de materiële vergissing ambtshalve herstellen. De examenresultaten worden in een nieuw rapport gepubliceerd.

Artikel 91. Verzaken aan examencijfers

De student kan enkel op eigen risico verzaken aan gedelibereerde examencijfers van opleidingsonderdelen of partims vastgesteld door de examencommissies omwille van het toch willen behalen van een creditbewijs. Bij dergelijke verzaking komt de beslissing "gedelibereerd" te vervallen en gelden dezelfde regels zoals bij niet geslaagde en niet gedelibereerde opleidingsonderdelen, aangegeven in "Aantal examenkansen". De student kan niet verzaken aan examencijfers van geslaagde opleidingsonderdelen waarbij een creditbewijs behaald wordt.

Wanneer verzaakt wordt aan het gedelibereerde examencijfer in geval van het behalen van het diploma, wordt de beslissing geslaagd voor het geheel van de opleiding en de graad van verdienste voorlopig ongedaan gemaakt tot na de tweede examenkans. In dit geval dient het ontvangen voorlopig diploma terug aan het examensecretariaat bezorgd te worden.

Het verzaken dient persoonlijk en schriftelijk gemeld te worden in het examensecretariaat, binnen de 15 kalenderdagen na bekendmaking van de resultaten.

7. DIPLOMA

Artikel 92. Toekenning van een graad of een diploma

Een student verwerft een graad of een diploma van een opleiding als hij voor het geheel van de opleiding geslaagd wordt verklaard.

De student wordt automatisch geslaagd verklaard als hij voor alle opleidingsonderdelen van de opleiding een creditbewijs, een deliberatiecijfer of een vrijstelling heeft verworven.

Artikel 93. Criteria bij het bepalen van de graad van verdienste van het diploma

Een graad van verdienste wordt toegekend aan een student die voor minstens 30 studiepunten via een diplomacontract is ingeschreven.

Een graad van verdienste wordt automatisch toegekend en wordt berekend op basis van de volgende formule die een getal oplevert van ten hoogste 20. Dit getal is de som van het product van het behaalde examenresultaat van alle opleidingsonderdelen van het opleidingsprogramma en hun gewicht bestaande uit het aantal studiepunten van het opleidingsonderdeel, gedeeld door de som van alle gewichten.

$$\text{Formule: } \frac{(\text{examencijfer opleidingsonderdeel 1} \times \text{gewicht 1}) + \dots + (\text{examencijfer opleidingsonderdeel n} \times \text{gewicht n})}{\text{Gewicht 1} + \text{gewicht 2} \dots \text{gewicht n}}$$

De door een student behaalde graad van verdienste voor een opleiding is vervolgens afhankelijk van de grootte van dit getal:

- a) $\geq 16,50$ (82,5%): geslaagd met de grootste onderscheiding;
- b) $< 16,50$ (82,5%) en ≥ 15 (75%): geslaagd met grote onderscheiding;
- c) < 15 (75%) en $\geq 13,50$ (67,5%): geslaagd met onderscheiding;
- d) $< 13,50$ (67,5%) en ≥ 10 (50%): geslaagd op voldoende wijze.

Eens een graad van verdienste toegekend, kan die niet meer gewijzigd worden, behalve in geval van een materiële vergissing of na een beroep.

Artikel 94. Diploma

Howest levert een diploma af aan de student die geslaagd is verklaard voor het geheel van de opleiding.

Door het diploma te verlenen krachtens de decretale bepalingen is het van rechtswege erkend en bekrachtigd.

Artikel 95. Proclamatie

De opleidingsdirecteur of zijn afgevaardigde proclameert in een openbare zitting de afgestudeerden van een opleiding, in de daartoe voorziene periode in de academische kalender na elke examenperiode.

8. REGELING VAN GESCHILLEN

Artikel 96. Geschillenregeling vóór of tijdens de examens

Wanneer een correct verloop van de examens in het gedrang wordt of werd gebracht door ernstige onregelmatigheden of door conflicten tussen examinatoren en studenten, brengen de betrokkenen of de ombudspersoon de voorzitter van de examencommissie onverwijld op de hoogte.

De ombudspersoon bemiddelt en de voorzitter van de examencommissie neemt maatregelen om een correct verloop van de examens of de beraadslaging te waarborgen.

Artikel 97. Geschillenregeling na de bekendmaking van de resultaten

Materiële vergissingen of onregelmatigheden moeten vastgesteld worden binnen een vervalt termijn van 5 kalenderdagen na de bekendmaking van de resultaten. Zowel de student als de examinator en/of de ombudspersoon kunnen dit schriftelijk melden aan de voorzitter van de examencommissie die onverwijld de passende maatregelen treft.

Wanneer die niet van die aard zijn dat ze de beslissing van de examencommissie zouden kunnen beïnvloeden, neemt de voorzitter van de examencommissie de nodige maatregelen om deze materiële vergissingen of onregelmatigheden te herstellen. Deze herstellingen worden door de voorzitter van de examencommissie onmiddellijk bij het proces-verbaal gevoegd en aan de opleidingscoördinator, de trajectbegeleider, de betrokken lesgever(s) en/of examinator(en) en de student gemeld via de publicatie van een nieuw rapport.

Materiële vergissingen of onregelmatigheden die van die aard zijn dat zij beslissingen van de examencommissie zouden kunnen beïnvloeden, leiden tot het heropenen van de examenperiode voor de betrokken student.

De voorzitter van de examencommissie roept daartoe de examencommissie samen in een bijzondere zitting, binnen de 5 kalenderdagen na de melding. De examencommissie kan de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigen of herzien. De examencommissie, bijeen in bijzondere zitting, beraadslaagt geldig indien ten minste de betrokken examinator(en) en een ander lid van de examencommissie aanwezig is, behoudens gevallen van overmacht.

Artikel 98. Beroep

Tegen de beslissing van de examencommissies kan een student intern beroep aantekenen binnen een termijn van 7 kalenderdagen na bekendmaking van de resultaten.

Na bovenstaande interne beroepsprocedure kan de student een verzoekschrift tot beroep indienen bij de Raad van betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.

BIJZONDERE BEPALINGEN STATUTEN EN FACILITEITEN

Artikel 99. Bijzondere statuten

Studenten kunnen op basis van individuele kenmerken en/of omstandigheden een bijzonder statuut toegekend krijgen. Zij dienen daartoe jaarlijks het statuut schriftelijk, via de registratietool, en gemotiveerd met bewijsstukken aan te vragen via de talent coach. Uitzonderingen hierop zijn de statuten 'student met een functiebeperking' – ontwikkelingsstoornissen: leerstoornissen, AD(H)D en ASS. De toekenning van deze statuten is geldig gedurende de volledige studieloopbaan van de student aan Howest.

Alle informatie over de aanvraagprocedure, de onderbouw, de bewijsstukken en attesten is terug te vinden op de website www.howest.be in de rubriek diversiteit, bij de studentensecretariaten, de dienst studentenbegeleiding en de dienst studentenvoorzieningen.

Volgende statuten zijn mogelijk:

- Student met een functiebeperking (inclusief ontwikkelingsstoornissen);
- Student in specifieke sociale of individuele omstandigheden (inclusief medische problemen);
- Topsportstudent;
- Student met een cultuurstatuut;
- Student met een mandaat;
- Student-ondernemer.

Artikel 100. Statuut student met een functiebeperking

Dit betreft een student met een functiebeperking bij wie er een blijvende of langdurende uitval is (minstens 12 maanden effectieve uitval en/of een uitval van 12 maanden die in de toekomst te voorzien is) op een of meerdere lichaamsfuncties opgesomd in de International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF).

Specifiek:

- Motorische functiebeperking;
- Auditieve functiebeperking;
- Visuele functiebeperking;
- Chronische ziekten;
- Psychiatrische functiebeperking;
- Overige;
- Meervoudige functiebeperking;
- Ontwikkelingsstoornissen: leerstoornis;
- Ontwikkelingsstoornissen: ASS;
- Ontwikkelingsstoornissen: AD(H)D;
- Ontwikkelingsstoornissen: ticstoornissen;
- Ontwikkelingsstoornissen: DCD;
- Ontwikkelingsstoornissen: ontwikkelingsdysfasie;
- Ontwikkelingsstoornissen: ontwikkelingsstotteren;
- Ontwikkelingsstoornissen: combinatie ontwikkelingsstoornissen.

Studenten met een functiebeperking moeten hun aanvraag staven aan de hand van de VLOR-formulieren. Voor leerstoornissen zijn er geen attesteringsbundels. Hier gelden verslagen o.b.v. diagnostische protocollen Prodia.

Artikel 101. Statuut student in specifieke sociale of individuele omstandigheden

Dit betreft een student in een van volgende omstandigheden:

- Zwangerschap en/of ouderschap: doktersattest zwangerschap en/of attest gezinssamenstelling;
- Tewerkstelling: attest/verklaring van de werkgever met vermelding contractduur en tewerkstellingsbreuk;
- Andere culturele achtergrond of vreemde moedertaal: geschreven verklaring en kopie ID van de student;
- Transitieperiode transgender: attest van behandelende arts;
- Andere uitzonderlijke sociale en individuele omstandigheden: op basis van een gesprek met de sociale dienst en/of talent coach.

Artikel 102. Topsportstatuut

Een topsporter is een student die aan een of meerdere van onderstaande voorwaarden voldoet:

- erkend zijn als topsporter door BOIC of Sport Vlaanderen;
- erkend zijn als topsporter bij een door de Vlaamse Gemeenschap erkende topsportfederatie
- geselecteerd zijn voor studentenWK of Universiade;
- geselecteerd zijn voor deelname aan een EK of WK van een sport op de [Vlaamse Topsporttakkenlijst 2017-2020](#);
- geselecteerd zijn voor de nationale ploeg van een sport op [Vlaamse Topsporttakkenlijst 2017-2020](#);
- aan [de voorwaarden](#) voor ploegsporten of individuele sporten zoals aangegeven op de website [howest.be/diversiteit](http://www.howest.be/diversiteit) onder faciliteiten.

De aanvraag verloopt via <http://www.howest.be/aanvraagfaciliteiten>. De student motiveert zijn aanvraag met een attest van zijn federatie of sportclub. Specifiek voor voetbal kan ook een wedstrijdblad ingediend worden.

Artikel 103. Student met een cultuurstatuut

Dit betreft een student die artistiek geëngageerd is op hoog niveau binnen een erkende kunst- en/of culturele organisatie en die gedurende het academiejaar frequent bezig is met een culturele activiteit.

De student onderbouwt zijn aanvraag met een motivatiebrief én een portfolio.

Artikel 104. Student met een mandaat

Dit betreft een student met een mandaat in een bestuurs- of adviesorgaan van Howest en/of de AU-Gent en/of VVS en/of ESU of met een politiek mandaat.

Een student met een mandaat in een bestuurs- of adviesorgaan onderbouwt zijn aanvraag met een attest van de coördinator studentenparticipatie.

Een student met een politiek mandaat onderbouwt zijn aanvraag met een verklaring van zijn politieke partij.

Artikel 105. Student-ondernemer

Een student-ondernemer is een student die aan volgende voorwaarden voldoet:

- de student dient reeds minstens 60 studiepunten aan creditbewijzen behaald te hebben;
- de student dient voor de helft van de opgenomen studiepunten creditbewijzen te hebben verworven in het academiejaar voorafgaand aan het jaar waarvoor het statuut aangevraagd wordt;
- de student moet ofwel een onderneming leiden, of dient een plan voor te leggen waaruit de intentie blijkt om binnen de 12 maanden een valoriseerbaar product of dienst aan te bieden. Uit dit plan moet ook de intentie blijken om een ondernemingsactiviteit op te zetten onder de vorm van een rechtspersoonlijkheid of zelfstandig statuut met de student als initiatiefnemer. De ondernemingsactiviteit moet een duidelijk groeiperspectief hebben;
- de aanvraag dient goedgekeurd te worden door de opleidingsdirecteur na advies van de ondernemerscoach van Howest.

Artikel 106. Gast- of exchange studenten

Studenten die in het kader van mobiliteit aan Howest studeren, kunnen bepaalde faciliteiten genieten inzake onderwijs en evaluatie. Deze worden steeds bepaald in overleg tussen de student en de betrokken lesgever(s).

Artikel 107. Redelijke aanpassing

Studenten met langdurige fysieke, mentale of zintuiglijke beperkingen kunnen redelijke aanpassingen schriftelijk en gemotiveerd met bewijsstukken aanvragen via de talent coach.

Een aanpassing is een concrete maatregel die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een functiebeperking neutraliseert. Als een redelijke aanpassing wordt beschouwd, de aanpassing die geen disproportionele belasting betekent.

De opleidingsdirecteur geeft schriftelijk gemotiveerd uitsluitel over het al dan niet toekennen van de gevraagde aanpassingen.

Studenten met functiebeperkingen kunnen tegen het weigeren van redelijke aanpassingen intern en extern beroep aantekenen conform de procedure van Beroep.

Artikel 108. Tijdelijke en structurele faciliteiten

Op grond van een toegekend bijzonder statuut kunnen studenten faciliteiten aanvragen via de talent coach. Faciliteiten kunnen zowel betrekking hebben op onderwijs- als op evaluatieactiviteiten.

Faciliteiten inzake onderwijsactiviteiten kunnen betrekking hebben op o.a. aanwezigheid tijdens de contacturen, de gebruikte leervorm, het studiemateriaal, taken en opdrachten, de bachelorproef en stages, kortom de onderwijsactiviteiten en leer- en werkvormen zoals beschreven in de studiegids.

Faciliteiten inzake evaluatieactiviteiten kunnen betrekking hebben op de vorm, het verplaatsen van examens, het spreiden van examens, het afleggen ervan buiten de examenperiodes, enz.

Tijdelijke faciliteiten worden toegekend op basis van overmacht en zijn in de tijd beperkt (minder dan een academiejaar).

Structurele faciliteiten worden toegekend op basis van een bepaald statuut voor een academiejaar. Structurele faciliteiten dienen jaarlijks opnieuw aangevraagd te worden. Uitzonderingen hierop zijn de faciliteiten op basis van het statuut 'Student met een functiebeperking – ontwikkelingsstoornissen: leerstoornissen, AD(H)D en ASS'. De hieraan verbonden faciliteiten worden voor de volledige studieloopbaan aan Howest toegekend.

Artikel 109. Overmacht en tijdelijke faciliteiten

Door in de tijd beperkte overmacht (minder dan een academiejaar) wegens ziekte, (psycho-) sociale of praktische aard kan een student tijdelijke faciliteiten krijgen.

Indien de gevraagde tijdelijke faciliteiten enkel op onderwijsactiviteiten van toepassing zijn, neemt de student contact op met de betrokken lesgever(s) en het studentensecretariaat indien van toepassing.

Indien de gevraagde tijdelijke faciliteiten enkel op evaluatieactiviteiten van toepassing zijn, dient de procedure van afwezigheid tijdens de examens door overmacht (zie algemeen examenreglement) gevolgd te worden.

Artikel 110. Structurele faciliteiten

Studenten aan wie een of meerdere van bovenvermelde statuten werd toegekend dienen jaarlijks de faciliteiten schriftelijk en gemotiveerd met bewijsstukken aan te vragen via de talent coach. De toekenning van de faciliteiten kan enkel indien de student aan de voorwaarden voldoet, en dus op basis van het voorleggen van attesten die de specifieke omstandigheden die aanleiding geven tot de aanvraag bewijzen.

De talent coach geeft na overleg met de opleidingscoördinator en/of de opleidingsdirecteur schriftelijk uitsluitel over het al dan niet toekennen van de faciliteiten. De beslissing wordt via de studentensecretariaten opgenomen in het dossier van de student.

De opleiding wordt op de hoogte gebracht van de toegekende faciliteiten. Indien de student wenst gebruik te maken van de toegekende faciliteiten bij examens, dient hij het ontvangen attest voor te leggen aan de lesgever.

BIJZONDERE BEPALINGEN MOBILITEIT

Studenten met bindende studievoorwaarden komen niet in aanmerking voor mobiliteit, behalve indien de mobiliteit kortlopend is en deel uitmaakt van het opleidingsprogramma.

Studenten die een deel van de onderwijsactiviteiten of stage in het buitenland volgen verbinden er zich toe een geldig visum te bezitten, conform de consulaire vereisten van het betreffende land, tijdig de vereiste inentingen te nemen en vóór het vertrek de nodige verzekeringsformaliteiten te vervullen.

Studenten die intercontinentaal reizen sluiten verplicht een reisbijstandsverzekering af met afdoende dekking, inclusief repatriëring, voor de ganse duur van hun verblijf.

Wanneer als gevolg van mobiliteit het aantal opgenomen studiepunten in het studiecontract wijzigt, wordt het studiegeld opnieuw berekend op basis van het aantal opgenomen studiepunten conform de procedure “wijzigen studiecontract”.

Artikel 111. Studeren aan een andere instelling hoger onderwijs in Vlaanderen

1. Opleidingsonderdelen aan een andere instelling van de Associatie Universiteit Gent

Studenten die zich bij de Universiteit Gent, Hogeschool Gent, Howest of Arteveldehogeschool inschrijven voor een diplomacontract of als gast- of exchange student, kunnen binnen hun diplomacontract of programma als gast- of exchange student opleidingsonderdelen volgen aan een andere AUGent-instelling (hierna de ontvangende instelling genoemd) dan deze waar de inschrijving voor een diplomacontract werd genomen.

Hieraan zijn drie voorwaarden gekoppeld:

- de betreffende opleidingsonderdelen mogen niet voorkomen in één van de opleidingsprogramma's van de zendende instelling;
- het handelt over opleidingsonderdelen die studenten als uitwisselingsstudent mogen volgen als onderdeel van hun opleidingsprogramma: de opleidingsonderdelen moeten als vervangend aanvaard worden door de zendende instelling. Willen studenten “surnumerair” aan de andere instelling opleidingsonderdelen volgen, dan moeten ze dit doen in het kader van een bijkomend creditcontract;
- het akkoord van zowel de zendende als de ontvangende instelling is vereist. Dit akkoord wordt gegeven op de door elke instelling bepaalde wijze. Voor Howest gebeurt dit cfr. de procedure van “Geïndividualiseerd studietraject”.

De studenten dienen hun aanvraag in volgens de daartoe vastgelegde procedure voor interne AUGent-mobiliteit.

2. De student, ingeschreven met een diplomacontract, kan binnen dit diplomacontract opleidingsonderdelen volgen aan een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs buiten de AUGent, voor zover de instellingen deel uitmaken van officieel erkende, bilaterale en/of multilaterale samenwerkings- of uitwisselingsprogramma's of overeenkomsten. Voor opleidingen die verplichte studentenmobiliteit opleggen, wordt in de studiegids aangegeven in hoeverre de student opleidingsonderdelen moet volgen in een andere binnenlandse instelling van hoger onderwijs. De student dient hiertoe de toelating te krijgen van de opleidingscoördinator. Die deelt zo vlug mogelijk en uiterlijk 15 kalenderdagen na ontvangst van de aanvraag zijn beslissing mee. Indien de opleidingscoördinator de toelating tot studeren aan een ontvangende instelling verleent, bepaalt hij/zij eveneens welke opleidingsonderdelen in Howest wegvallen. Het totaal aantal ECTS-studiepunten van de opleidingsonderdelen die wegvallen, is vergelijkbaar met het totaal aantal ECTS-studiepunten van de opleidingsonderdelen gevolgd in de ontvangende instelling.

Het programma dat de student in de andere instelling wenst te volgen, wordt door de opleidingscoördinator, na advies van de trajectbegeleider goedgekeurd vóór 1 december voor wat het tweede semester betreft en bij inschrijving voor wat het eerste semester betreft. Studenten dienen hun aanvraag in uiterlijk 15 kalenderdagen vóór deze data. De opleidingscoördinator deelt alle nodige gegevens over de student, de periode, de ontvangende instelling, het programma en later de behaalde score mee aan het studentensecretariaat.

Artikel 112. Studeren aan een andere instelling hoger onderwijs in het buitenland of een andere gemeenschap van België

De student, ingeschreven met een diplomacontract, kan binnen dit diplomacontract opleidingsonderdelen volgen in een bacheloropleiding of een opleiding hieraan gelijkgesteld aan een instelling voor hoger onderwijs in het buitenland of een andere gemeenschap van België, voor zover de instellingen deel uitmaken van officieel erkende, bilaterale en/of multilaterale samenwerkings- of uitwisselingsprogramma's of overeenkomsten. Voor opleidingen die verplichte studentenmobiliteit opleggen, wordt in de studiegids aangegeven in hoeverre de student opleidingsonderdelen moet volgen in een andere binnen- of buitenlandse instelling van hoger onderwijs.

De student dient hiertoe de toelating te krijgen van de opleidingscoördinator. De student dient tijdig, en conform het "Stappenplan voor buitenlandse studie", te vinden op het leerplatform onder "Go International", een aanvraag in via de coördinator internationalisering.

De coördinator internationalisering deelt zo vlug mogelijk en uiterlijk 21 kalenderdagen na ontvangst van de aanvraag de gemotiveerde beslissing mee. Indien de opleidingscoördinator, na advies van de coördinator internationalisering van de opleiding, de toelating tot studeren aan een ontvangende instelling verleent, bepaalt hij eveneens welke opleidingsonderdelen in Howest wegvallen. Het totaal aantal ECTS-studiepunten van de opleidingsonderdelen die wegvallen, is vergelijkbaar met het totaal aantal ECTS-studiepunten van de opleidingsonderdelen gevolgd in de ontvangende instelling.

Het programma dat de student in de andere instelling wenst te volgen, wordt door de opleidingscoördinator, na advies van de coördinator internationalisering van de opleiding, goedgekeurd uiterlijk 60 kalenderdagen vóór effectief vertrek van de student. De coördinator internationalisering stelt het learning agreement op en deelt alle nodige gegevens over de student, de periode, de ontvangende instelling, het programma en later de behaalde score mee aan het International office van de campus.

Artikel 113. Beoordeling/examenresultaat bij studie aan een andere instelling

Studenten die in een andere binnenlandse of buitenlandse instelling voor hoger onderwijs onderwijsactiviteiten volgen en daar examens afleggen over onderdelen van het opleidingsprogramma, krijgen examenresultaten van Howest toegekend. Deze examenresultaten worden toegekend rekening houdend met de per opleidingsonderdeel toegekende quotering aan de ontvangende instelling en eventueel de ECTS-grade, volgens de hiervoor vastgelegde regels.

In het geval van een Pass/Fail systeem krijgt de student voor Pass een score van 14, voor Fail een score van 7 of minder.

ECTS grade	% of successful students normally achieving the grade	Definition	Howest grade on /20
A	10	EXCELLENT- outstanding performance with only minor errors	16/20 and more
B	25	VERY GOOD- above the average standard but with some errors	14 & 15/20
C	30	GOOD- generally sound work with a number of notable errors	12/20 & 13/20
D	25	SATISFACTORY- fair but with significant shortcomings	11/20
E	10	SUFFICIENT- performance meets the minimum criteria	10/20
FX	-	FAIL- some work required before the credit can be awarded	8/20 & 9/20
F	-	FAIL- considerable further work is required	7/20 and less

Artikel 114. Buitenlandse stage

De student, ingeschreven met een diplomacontract, kan binnen dit diplomacontract een stage lopen in het buitenland.

De student dient hiertoe de toelating te krijgen van de opleidingscoördinator. De student dient tijdig, en conform het “Stappenplan voor buitenlandse stage”, te vinden op het leerplatform onder “Go International”, een aanvraag in via de coördinator internationalisering.

De coördinator internationalisering deelt zo vlug mogelijk en uiterlijk 21 kalenderdagen na ontvangst van de aanvraag de gemotiveerde beslissing mee. Indien de opleidingscoördinator, na advies van de coördinator internationalisering van de opleiding, de toelating tot een buitenlandse stage met een grotere studieomvang dan de stage voorzien in de opleiding verleent, bepaalt hij eveneens welke opleidingsonderdelen eventueel in Howest wegvallen. Het totaal aantal ECTS-studiepunten van de opleidingsonderdelen die wegvallen, is vergelijkbaar met het totaal aantal ECTS-studiepunten van de buitenlandse stage.

De coördinator internationalisering of de stagecoördinator stelt het stagecontract op en bezorgt het aan het International office van de campus.

De evaluatie gebeurt conform de evaluatie opgenomen in de studiefiche van de stage.

Artikel 115. Taalbegeleidingsmaatregelen

Howest biedt taalbegeleidingsmaatregelen aan voor zowel inkomende als uitgaande studenten.

Onder bepaalde voorwaarden kan men financiële ondersteuning krijgen voor taalvoorbereiding via zelfstudie of het volgen van een externe cursus. Deze voorwaarden worden vastgelegd door het International office.

De aanvraag van taalbegeleidingsmaatregelen gebeurt conform de procedure te vinden op het leerplatform onder “Go International”.

Uitgaande Erasmusstudenten leggen een verplichte gratis online taalttest van Erasmus af. Indien de kennis van de taal onvoldoende is, kan de student gratis een Erasmus online taal cursus volgen.

INSPRAAKREGELING, PARTICIPATIE EN KWALITEITSZORG

Artikel 116. Decretale vertegenwoordiging en bevoegdheid

De studenten genieten van een studentenvertegenwoordiging in de bestuursorganen en adviesorganen van Howest, de bevoegdheden en de organisatie van de verkiezingen conform de decretale bepalingen. De bestuursorganen van Howest waarin studenten vertegenwoordigd zijn, zijn de raad van bestuur en de stuvoraad conform het organiek reglement van Howest. De studentenraad is een adviesorgaan bestaande uit minimaal 8 studenten.

Artikel 117. Participatiecommissies en minimale punten van overleg

1. Op het niveau van de opleiding c.q. afstudeerrichting

Op niveau van de opleiding functioneert een participatiecommissie als overlegorgaan tussen enerzijds studenten en anderzijds de opleiding.

De participatiecommissie overlegt over opleidingsgebonden studentenaangelegenheden zoals de samenhang en organisatie/uitvoering van het opleidingsprogramma, de spreiding van taken en opdrachten over het academiejaar/semester, de leeromgeving (werkvormen, kwaliteit van leermiddelen en opleidingsspecifieke voorzieningen), de raming van de totale studiekost, studie- en studentenbegeleiding (instroombegeleiding, doorstroombegeleiding en uitstroombegeleiding), de verankering tussen onderwijs, onderzoek en dienstverlening, het evaluatiegebeuren, internationalisering, kwaliteitszorg m.i.v. resultaten van bevragingen, ...

Agendapunten kunnen door alle studenten en teamleden worden aangebracht. Van elk overleg wordt een verslag gemaakt dat voor alle studenten en teamleden beschikbaar is. Andere betrokkenen kunnen op de participatiecommissie worden uitgenodigd.

De opleiding organiseert de participatiecommissie op eigen initiatief of op vraag van studenten. De participatiecommissie komt ten minste tweemaal per academiejaar samen.

De participatiecommissie kan advies uitbrengen aan bevoegde personen en/of organen.

2. Op het niveau van de campus / opleidingsoverschrijdend

Op niveau van de campus functioneert een participatiecommissie als overlegorgaan tussen studenten en personeelsleden. De participatiecommissie overlegt over niet-opleidingsgebonden studentenaangelegenheden waaronder de werking van de ondersteunende diensten voor studenten.

De voorzitter is de opleidingsdirecteur. Agendapunten kunnen door alle studenten en personeelsleden worden aangebracht. Van elk overleg wordt een verslag gemaakt dat voor alle studenten en personeelsleden beschikbaar is.

De opleidingsdirecteur organiseert de participatiecommissie op eigen initiatief of op vraag van studenten. De participatiecommissie komt ten minste tweemaal per academiejaar samen.

De participatiecommissie kan advies uitbrengen aan bevoegde personen en/of organen.

3. Op het niveau van de hogeschool

Op hogeschoolniveau functioneert de studentenraad als participatiecommissie. De leden van de studentenraad worden verkozen. De studentenraad verkiest onder haar leden een voorzitter. Zij beslissen minstens over de decretale aangelegenheden zoals het eigen kiesreglement, een intern reglement en geven adviezen inzake studiegeld, Onderwijs- en examenreglement en academische kalender. Ook hogeschoolbrede studentenaangelegenheden kunnen door de studentenraad behandeld en geadviseerd worden. De studentenraad kan technici ad hoc uitnodigen.

Vanuit de studentenraad worden studentenvertegenwoordigers afgevaardigd naar de bestuursorganen.

Artikel 118. Kwaliteitszorg: gedeelde verantwoordelijkheid

De hogeschool heeft een kwaliteitszorgsysteem uitgewerkt dat de kwaliteit van opleidingen en diensten bewaakt en betreft de studenten hier actief bij. Studenten hebben recht op kwaliteitsvolle opleidingen en diensten. Elke student heeft de plicht actief deel te nemen aan activiteiten ondernomen in het kader van interne en externe kwaliteitszorg waarbij de student belanghebbende is. De studentenvertegenwoordigers in de participatiecommissies, studentenraad en bestuursorganen roepen hun medestudenten op om actief deel te nemen aan activiteiten ondernomen in het kader van kwaliteitszorg.

TUCHT- en ICT-REGLEMENT

1. TUCHTREGLEMENT

Artikel 119. Tuchtreglement

1. In Howest geven de studenten blijk van een verzorgd voorkomen, een onberispelijk gedrag en een correcte houding. De studenten laten zich bovendien in hun gedragingen, zowel binnen als buiten Howest, leiden door eerbied voor de menselijke persoon en stellen geen handelingen, ook niet op digitale wijze, die onverenigbaar zijn met de doelstellingen en waarden van Howest en de deontologie van het beroep.
2. Vermits Howest vanuit haar missie actief staat voor pluralisme, verdraagzaamheid en respect voor andere meningen, laat zij het dragen van religieuze symbolen en/of kledij toe, wanneer zij door een erkende religie voorgeschreven zijn. Studenten die dergelijke symbolen en/of kledij dragen moeten echter als Howest-student blijven getuigen van een openheid tot dialoog en actief pluralisme. De kledij moet altijd voldoen aan de eisen van netheid, hygiëne, identificatie en veiligheid van Howest en eventuele bijkomende verplichtingen opgelegd op de stageplaats.
3. Vanuit dezelfde missie en waarden is het aan Howest verboden partijpolitieke tekens te dragen.
4. De student is verantwoordelijk voor zijn persoonlijke bezittingen, zelfs wanneer deze zijn opgeborgen.
5. Elke beschadiging van gebouwen, meubilair of materiaal, moedwillig of door grove onachtzaamheid, kan het voorwerp uitmaken van een tuchtprocedure, eventueel een gerechtelijke vervolging.
6. Elke student kan hoofdelijk financieel aansprakelijk gesteld worden. Ieder is aansprakelijk niet alleen voor de schade die hij/zij door zijn/haar daad veroorzaakt, maar ook voor de schade die hij/zij door zijn/haar nalatigheid of door zijn/haar onvoorzichtigheid heeft veroorzaakt.
7. Een student die tijdens of buiten de onderwijsactiviteiten materiaal van de school stuk maakt, verliest en/of ontvreemdt, is, behoudens als hij/zij overmacht of schuld van derden kan bewijzen, aansprakelijk. Bij betwisting kan de rechtbank hierover een uitspraak vellen.
8. De lesgever of begeleider kan studenten die de organisatie van onderwijsactiviteiten moedwillig verstoren de verdere toegang tot die activiteiten weigeren bij wijze van ordemaatregel. De weigering heeft enkel betrekking op de activiteiten waarbij het storend gedrag zich voordeed en gaat onmiddellijk in.
9. Voor de uitvoering van stages worden de specifieke reglementen nageleefd.
10. Een student kan bij niet-naleving van dit tucht- en volgend ICT-reglement de volgende, algemene tuchtmaatregelen oplopen:
  - de blaam;
  - een alternatieve sanctie in de vorm van een individuele gedragsremediërende tuchtmaatregel;
  - de schorsing;
  - de uitsluiting uit Howest.

De blaam en de alternatieve sanctie worden door de opleidingsdirecteur uitgesproken. De opleidingsdirecteur kan bij wijze van dringende en voorlopige maatregel ook tot schorsing van de student overgaan.

De schorsing en de uitsluiting uit Howest worden door de algemeen directeur uitgesproken, op voorstel van de opleidingsdirecteur. De algemeen directeur moet de dringende en voorlopige schorsing door de opleidingsdirecteur binnen de 15 kalenderdagen al dan niet bevestigen.

De student moet voor de uitspraak medegedeeld worden welke maatregel overwogen wordt en op welke gronden, 7 kalenderdagen voor de maatregel uitgesproken wordt, behalve in dringende omstandigheden.

Elke uitspraak moet schriftelijk met redenen omkleed zijn. De student moet steeds gehoord worden door de bevoegde instanties en inzage hebben in het volledig dossier. De student heeft het recht zich te laten bijstaan door een raadsman. Voor iedere tuchtmaatregel kan de student binnen de 7 kalenderdagen in beroep gaan bij de hogere bestuursoverheid, voor de opleidingsdirecteur is dat de interne beroepscommissie, voor de algemeen directeur is dat de voorzitter van het bestuurscomité, na (elektronische) consultatie van het bestuurscomité. Elk beroep moet binnen de 7 werkdagen uitgesproken worden.

Voor de administratieve opvolging bezorgt de student in de gevallen van beroep bij de voorzitter en de interne beroepscommissie tevens een kopie aan de opleidingsdirecteur en de algemeen directeur.

11. In geval er tuchtmaatregelen genomen worden, dienen alleszins volgende regels te worden gerespecteerd:
  - een proces-verbaal wordt opgemaakt;
  - elke genomen beslissing wordt schriftelijk gemotiveerd;
  - elke beslissing wordt schriftelijk ter kennis gebracht aan de student voordat de tuchtmaatregel van kracht wordt;
  - er is geen mogelijkheid om tot collectieve uitsluiting over te gaan;
  - de tuchtstraf moet in overeenstemming zijn met de ernst van de feiten.
12. De interne en externe beroepsprocedure inzake examentuchtbeslissingen zijn opgenomen in de procedure Intern en Extern beroep.

2. ICT-REGLEMENT

Artikel 120. Algemeen

Elke student dient te beschikken over een laptop, met daarop een legale licentie van de software nodig conform de studiegids / studiefiches van de opleiding. Meer info op www.howest.be/laptops.

Howest behoudt zich het recht voor om lessen op te nemen voor educatieve doeleinden. Wanneer de studenten aan deze lessen deelnemen, geven zij automatisch hun toestemming als geportretteerde voor opnames en verspreiding, wanneer zij in beeld zouden komen. Bij aanvang van de lessen informeert de lesgever de studenten over het feit dat de les wordt opgenomen.

Bij inschrijving ontvangt de student een account met een bijhorend e-mailadres. Deze account geeft toegang tot de ICT-faciliteiten en de elektronische leeromgeving. Dit e-mailadres wordt gebruikt als officieel, elektronisch communicatiekanaal tussen Howest en de student. Alle elektronisch studiemateriaal wordt verspreid via het elektronisch leerplatform.

De computernetwerken van Howest en de andere partnerinstellingen van de Associatie Universiteit Gent (AUGent) zijn bestemd voor onderwijs en onderzoek en voor activiteiten ter ondersteuning daarvan.

Het netwerk van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent is aangesloten op BELNET, het Belgische onderzoeksnetwerk. Er is een Acceptable Use Policy (AUP) die bepaalt wat wel en niet toegelaten is op BELNET. Deze AUP is beschreven in het document AUP BELNET (Aanvaardbaar gebruik van de BELNET toegang). Wanneer men het netwerk gebruikt, dient men dus niet alleen rekening te houden met de regels voor goed gebruik van het netwerk van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent, maar ook met de AUP van BELNET.

Artikel 121. Definities

ICT-infrastructuur: hiermee wordt zowel de fysieke apparatuur als de ICT-diensten (inclusief thuisgebruik via VPN) bedoeld.

ICT-beheerder(s): verantwoordelijken voor het onderhoud en het goed functioneren van de ICT-infrastructuur.

Artikel 122. Ongeoorloofd gebruik

1. De ICT-infrastructuur mag niet gebruikt worden om ongeoorloofde informatie te verwerven, te verwerken, te verspreiden of op te slaan. Hieronder wordt onder meer verstaan:

1.1 Informatie die in strijd is met de wet, in het bijzonder (doch niet beperkt tot):

- informatie die in strijd is met de wetgeving op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;
- informatie die in strijd is met de wetgeving over het auteursrecht en andere intellectuele rechten;
- informatie die in strijd is met de wetgeving ter bestrijding van racisme of die beledigend of lasterlijk is voor anderen;
- informatie die in strijd is met de wetgeving over de bescherming van de goede zeden.

1.2 Informatie die Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent schaadt, in het bijzonder (doch niet beperkt tot):

- informatie die het imago van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent schendt, of haar moreel of economisch kan schaden;
- informatie die vertrouwelijk is of die wegens de aard ervan als vertrouwelijk moet beschouwd worden.

1.3 Informatie die hinderlijk is voor anderen, in het bijzonder (doch niet beperkt tot):

- informatie die aanstootgevend is voor anderen omdat ze tegen de algemeen geldende fatsoenregels indruist;
- aan grote groepen personen elektronische post, berichten of kettingbrieven sturen.

2. Volgende handelingen zijn expliciet verboden:

2.1 Software installeren en/of te gebruiken waarvoor men geen licentie heeft of op een wijze die in strijd is met de licentievooraanwaarden van die software. Dit is van toepassing op de apparatuur die deel uitmaakt van de ICT-infrastructuur of verbinding maakt met het ICT-netwerk van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent. Software die ter beschikking gesteld wordt door de AUGent en partnerinstellingen mag niet getransfereerd worden naar eigen apparatuur zonder expliciete toestemming

van een ICT-beheerder. Howest en de andere partnerinstellingen van de AUGent kunnen autonoom optreden tegen studenten waarvan vermoed wordt dat zij illegale software gebruiken en/of verspreiden. De bewijslast voor het aantonen van het bezit van de softwarelicentie ligt bij de student.

2.2 Het installeren van software op apparatuur die deel uitmaakt van de ICT-infrastructuur van de AUGent en partnerinstellingen, zonder voorafgaandelijke toestemming van de ICT-beheerder, verantwoordelijk voor het betreffende deel van de ICT-infrastructuur.

2.3 Wijzigen van de structuur of de configuratie van de ICT-infrastructuur zonder voorafgaandelijke toestemming van de ICT-beheerder, verantwoordelijk voor het betreffende deel van de ICT-infrastructuur.

2.4 Acties ondernemen die strafbaar zijn in het kader van de wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit. Onder andere vallen hieronder:

- het omzeilen van interne en externe systeem- en netwerkbeveiligingen;
- het ontwerpen en/of het installeren van schadelijke software op apparatuur die deel uitmaakt van de ICT-infrastructuur van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent;
- willens en wetens ongeëigende en ongeoorloofde toegang forceren tot systemen waartoe men niet geautoriseerd is;
- informatie onderscheppen (of pogingen daartoe) die niet voor zichzelf bedoeld is;
- een valse identiteit aannemen op het netwerk.

2.5 De ICT-infrastructuur van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent gebruiken voor commerciële of politieke activiteiten.

2.6 Het actief opsporen van zwakheden in de beveiliging of het testen van de maximum capaciteit van gelijk welk onderdeel van de ICT-infrastructuur van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent . In het algemeen, het opzettelijk genereren van extreme belastingen zonder functionele noodzaak.

2.7 Systeem informatie, systeemconfiguratie, toepassingsprogramma's of bestanden wijzigen of doorgeven aan derden indien men daarvoor vanwege de aard van zijn functie niet is gerechtigd.

3. Verantwoordelijkheden van de student

3.1 Het in goede toestand bewaren van de ICT-infrastructuur die ter beschikking wordt gesteld, inclusief een actieve deelname aan de beveiliging van deze ICT-infrastructuur.

3.1.1 Wanneer een student meent een defect of slecht functionerend onderdeel van de ICT-infrastructuur van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent te kennen, moet hij/zij dit zo snel mogelijk melden aan de ICT-beheerder verantwoordelijk voor het betreffende deel van de ICT-infrastructuur . Hetzelfde geldt als een student een tekortkoming in de beveiliging van de ICT-infrastructuur van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent ontdekt. Anderen mogen hiervan niet op de hoogte gebracht worden. Het uitbuiten van deze zwakheden wordt beschouwd als ongeoorloofd gebruik.

3.1.2 Het niet onbeheerd achterlaten van de ter beschikking gestelde ICT-middelen en het nemen van voldoende veiligheidsmaatregelen om diefstal ervan maximaal te verhinderen. Bij het verlaten van apparatuur waarop men ingelogd is, moet de student uitloggen of de apparatuur op zodanige manier vergrendelen dat enkel de student zelf of een ICT-beheerder er terug kan op inloggen. Dit om te voorkomen dat anderen zijn/haar identiteit kunnen aannemen.

3.1.3 Het steeds werken met een operationele recente virusscanner.

3.1.4 Het respecteren van de limieten vastgelegd op mailbox of file-server waarbij er, op regelmatig basis door de student, overbodige mails/files opgeruimd of gearchiveerd worden.

3.2 Bij communicatie zal de student altijd duidelijk zijn naam vermelden. Tevens moet de student, die beschikt over een e-mailadres van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent, dit adres gebruiken bij communicatie en de corresponderende postbus op een regelmatige basis controleren.

3.3 Indien gegevens op lokale harde schijven geplaatst worden, moet zelf gezorgd worden voor de noodzakelijke reservekopie (backup) en beveiliging.

4. Gebruikersnamen en wachtwoorden

Toegang tot de ICT-infrastructuur wordt verleend op basis van een gebruikersnaam en een wachtwoord. Hierbij moeten volgende regels in acht genomen worden:

- het wachtwoord mag niet eenvoudig te achterhalen zijn en moet regelmatig veranderd worden;
- verspreiding van het wachtwoord is verboden. Wie onvoorzichtig omspringt met zijn wachtwoord, kan voor de misbruiken verantwoordelijk gesteld worden;
- niemand mag zijn wachtwoord aan derden doorgeven en/of door derden laten gebruiken. Het is verboden wachtwoorden van anderen te proberen achterhalen.

5. Toezicht, controle en sancties

De ICT-infrastructuur van Howest en de andere partnerinstellingen van AUGent en partnerinstellingen wordt gecontroleerd om de goede werking ervan te kunnen verzekeren en om misbruik op te sporen en te voorkomen. Elke partnerinstelling kan autonoom controle uitoefenen en mogelijke sancties bepalen.

Mogelijke sancties bij vaststelling van een inbreuk op dit reglement zijn:

- al dan niet tijdelijke beperking van de toegang tot bepaalde delen van de ICT-infrastructuur;
- tijdelijk of definitief verbod tot het gebruik van de ICT-infrastructuur;
- betaling van de kosten voortvloeiend uit het misbruik.;
- indien het misbruik een strafrechtelijk feit betreft, kunnen de betrokkenen voor die feiten tevens gerechtelijk worden vervolgd, ongeacht eventuele schadevorderingen;
- gegevens, onder gelijk welke vorm (bestanden, e-mails, gegevensdragers, databases, ...) die toehoren aan de betreffende student kunnen worden geïnspecteerd en in beslag genomen;
- alle andere sancties zoals vermeld in reglementeringen van de AUGent en partnerinstellingen.

Artikel 123. Aanvaardbaar gebruik van de BELNET-toegang

1. De student verbindt er zich toe conform de normen en protocols van Internet te handelen.
2. De student mag het BELNET-netwerk uitsluitend met strikt wettelijke bedoelingen gebruiken. Ieder gebruik dat de Belgische of internationale wetgeving schendt, is verboden.

Als lid van de categorie A van ISPA België (Vereniging van de Internet Service Providers), onderschrijft BELNET het «Samenwerkingsprotocol ter bestrijding van ongeoorloofde handelingen op Internet» volledig. Indien er vermoedens bestaan van een onwettelijke actie door de student, zal BELNET binnen het strikte kader dat door de wet wordt voorgeschreven, met de gerechtelijke macht samenwerken om haar onderzoeksplicht te vergemakkelijken.

3. Het is verboden om van de diensten van BELNET gebruik te maken voor iedere activiteit die:
  - niet-geoorloofde toegang tot de gegevens van een derde mogelijk maakt;

- schade toebrengt aan de activiteit van BELNET of het Internet in het algemeen;
  - het gebruik of de performantie van de internetdienst voor andere gebruikers in gevaar brengt;
  - kan leiden tot de verspilling van middelen (personeel, netwerken, informatica);
  - kan leiden tot de gedeeltelijke of complete vernietiging van de integriteit van de informaticagegevens;
  - die de privacy van de gebruikers kan aantasten;
  - die tot doel heeft om berichten over het netwerk te versturen die onder de categorie “lastigvalen” of “ongewenste post” vallen.
4. Het gebruik van BELNET is voorbehouden voor de openbare diensten, voor het onderwijs en voor onderzoeksdoeleinden. Het gebruik met commerciële bedoelingen en het intensieve gebruik voor persoonlijke doeleinden zijn verboden.
5. De instelling is verantwoordelijk voor de levering van de Internet-dienst aan zijn eigen studenten, en dan meer bepaald voor de opstelling van interne toegangsprocedures tot BELNET via zijn lokaal netwerk.

Het beheer van dit lokaal netwerk valt eveneens onder de bevoegdheid van de instelling. In dit kader moet de student zichzelf beschermen tegen pogingen tot inbraak door een derde via BELNET.

6. De instelling neemt de nodige maatregelen om ieder misbruik van BELNET door zijn eigen studenten tegen te gaan.

Hier toe brengt de instelling hen op de hoogte van deze regels van aanvaardbaar gebruik.

Indien het BELNET-netwerk op een verkeerde manier wordt gebruikt, zal de student op een actieve manier en zo snel mogelijk met BELNET samenwerken om de oorzaak van dit misbruik op te sporen en er een einde aan te stellen.

Indien het misbruik blijft voortduren, zullen er nadien acties worden ondernomen die kunnen leiden tot de schorsing van de dienstverlening aan de student. De schorsing eindigt op het moment dat de voorgeschreven gebruikersregels terug worden gerespecteerd.

Artikel 124. Aanvaardbaar gebruik van Office365 voor educatie

1. De student verbindt er zich toe conform de normen en protocols van Internet te handelen.
2. Het gebruik van Office365 voor educatie is voorbehouden voor het onderwijs en voor onderzoeksdoeleinden. Het gebruik met commerciële bedoelingen en het intensieve gebruik voor persoonlijke doeleinden zijn verboden.
3. Het artikel “Ongeoorloofd gebruik” uit het ICT reglement is hier volledig van toepassing.

AUTEURS- EN VERMOGENSRECHTEN

Artikel 125. Auteurs- en vermogensrechten

Iedere student leeft de wetten van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten nauwgezet na. Iedere student onthoudt er zich van materialen op enigerlei wijze te reproduceren zonder toestemming van de auteur.

De student geniet de morele rechten op de door hem gecreëerde resultaten uit onderwijsopdrachten die tot stand komen in het kader van zijn opleiding. Deze rechten betreffen alle immateriële belangen van de auteur, zoals reputatie, integriteit en/of de persoonlijke band met het werk.

De student geeft Howest uitdrukkelijk de toestemming om alle resultaten uit onderwijsopdrachten openbaar te maken, te publiceren of tentoon te stellen met naleving van de morele rechten van de student. Howest garandeert hierbij de bescherming van de integriteit/privacy van de student.

De student draagt alle vermogensrechten op de door hem gemaakte resultaten uit onderwijsopdrachten over aan Howest.

Howest beschouwt het vanuit haar strategisch plan, waarin ondernemerschap een belangrijke strategische doelstelling is, als een recht van de student om zijn/haar resultaten uit onderwijsopdrachten te exploiteren. Indien de student de resultaten van onderwijsopdrachten wil exploiteren, dient de student dit binnen het jaar na het einde van het lopende academiejaar waarin de opdracht heeft plaatsgevonden, schriftelijk aan de opleidingscoördinator bekend te maken. In een overleg met deskundigen uit de opleiding en de Howest algemene diensten, eventueel aangevuld met externe deskundigen, wordt het aandeel van alle betrokkenen in het totstandkomen van het resultaat bepaald alsook de overdrachtsmodaliteiten en eventuele samenwerkingsmodellen.

De auteursrechten van resultaten uit onderzoeksprojecten worden geregeld door het Onderzoeksreglement van de Associatie Universiteit Gent.

Indien afgeweken wordt van bovenstaande principes, moet een aparte samenwerkingsovereenkomst met alle betrokken partijen (Howest, student, externe partner(s)) opgemaakt worden.

INTERN EN EXTERN BEROEP

Artikel 126. Beroep

Bij alle studievoortgangsbeslissingen kan de student intern beroep aantekenen.

Mogelijkheden van beroep:

De student die oordeelt dat aan zijn/haar recht geschonden is door een ongunstige

- examenbeslissing;
- examentuchtbeslissing;
- beslissing inzake aanvraag tot vrijstelling;
- beslissing inzake het volgen van een voorbereidingsprogramma;
- beslissing inzake het opleggen van bindende voorwaarden of een weigering tot inschrijving;
- beslissing inzake de samenstelling van het geïndividualiseerd traject;
- beslissingen i.v.m. leerkrediet;
- beslissing inzake het uitvoeren van redelijke aanpassingen;

kan intern en extern beroep instellen.

De student of zijn/haar raadsman dient het beroepsschrift, dat de ingeroepen bezwaren bevat, per aangetekend en ondertekend schrijven in bij de algemeen directeur binnen de vervalttermijn van 7 kalenderdagen die ingaat op de dag na de kennisgeving van de genomen beslissing aan de student. Terzelfdertijd wordt door de student de elektronische versie van deze brief via e-mail verstuurd naar de betrokken voorzitter van de examencommissie. Als datum van het beroep geldt de datum van postmerk.

Het intern beroep wordt behandeld door de Interne Beroepscommissie. Deze bestaat uit de algemeen directeur (voorzitter), de directeur onderwijs en internationalisering en de stafmedewerker kwaliteitszorg op de algemene diensten.

De Interne Beroepscommissie kan slechts geldig beraadslagen als twee derden van de leden aanwezig zijn. Ieder lid beschikt over één stem. Bij staking van stemmen beslist de voorzitter. De commissie kan beslissen elkeen van wie ze de aanwezigheid nuttig acht voor de behandeling van het dossier, uit te nodigen om te worden gehoord. Bij afwezigheid van de voorzitter of een lid duidt de voorzitter een plaatsvervangend voorzitter/lid aan.

De Interne Beroepscommissie beslist vooreerst tot het al dan niet ontvankelijk verklaren van het intern beroep waarbij zij ofwel beslist tot de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan of beslist tot het ontvankelijk verklaren van het intern beroep.

Na het ontvankelijk verklaren van het intern beroep beslist de commissie of zij de ingeroepen bezwaren door de student al dan niet gegrond vindt.

Indien de commissie van oordeel is dat de ingeroepen bezwaren gegrond zijn, beslist de commissie hetzij tot het gemotiveerd herzien van de door het intern beroep bestreden beslissing hetzij tot het terugsturen van het dossier naar de instantie die de initiële beslissing nam met de vraag de beslissing te herzien.

Indien de commissie van oordeel is dat de ingeroepen bezwaren ongegrond zijn, beslist de commissie tot het gemotiveerd bevestigen van de door het intern beroep bestreden beslissing.

Haar beslissing wordt aan de student en, in voorkomend geval, ook aan zijn raadsman ter kennis gebracht binnen een termijn van 20 kalenderdagen, die ingaat op de dag na deze waarop het beroep werd ingesteld.

Na uitputting van het intern beroep of na het uitblijven van een tijdige interne beroepsbeslissing kan de student nog beroep aantekenen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, opgericht bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De student dient hiertoe een aangetekend en ondertekend verzoekschrift in bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen die ingaat de dag na die van de kennisgeving van de beslissing van de interne beroepsprocedure, of binnen 7 kalenderdagen na het uitblijven van een tijdige interne beroepsbeslissing. Meer info op www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/raad.

Er is tevens beroep mogelijk over de beslissing tot al dan niet toekenning van een bewijs van bekwaamheid op grond van EVC door de validerende instantie van de AUGent. Het interne beroep is bij de AUGent, zie "Gids voor de aanvrager" (ook op www.howest.be). Het externe beroep is bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

STUDENTENVOORZIENINGEN

De studentenvoorzieningen hebben tot doel de gelijkwaardige toegang tot en de deelname van alle studenten aan het hoger onderwijs te bevorderen door de basisvoorwaarden bij het studeren te verbeteren. Ze streven dat doel na door materiële en immateriële hulp- en dienstverlening te bieden en door studiebelemmerende factoren weg te nemen.

Artikel 127. Toegang tot de studentenvoorzieningen

De studenten die met een diploma- of creditcontract ingeschreven zijn, hebben binnen de bepalingen van het decreet toegang tot de studentenvoorzieningen.

De studenten die in het kader van internationale mobiliteit en uitwisselingen, een deel van hun opleiding in Howest volgen, maar niet ingeschreven zijn, hebben toegang tot de universele studentenvoorzieningen die verbonden zijn aan Howest.

Artikel 128. Toekenning van studentenvoorzieningen

De toekenning van studentenvoorzieningen kan aan specifieke voorwaarden verbonden zijn. In het kader van sociale dienstverlening zullen studentenvoorzieningen, in de vorm van financiële ondersteuning, enkel toegekend worden op basis van een individueel sociaal dossier. De Dagelijkse Coördinatie van de dienst studentenvoorzieningen beslist over de al dan niet toekenning van deze vorm van studentenvoorzieningen.

Artikel 129. Deontologie van de medewerker van de studentenvoorzieningen

De dienst studentenvoorzieningen hanteert vier basisprincipes: het respect voor de menselijke persoon; de beroepsbekwaamheid; de professionele verantwoordelijkheid; het beroepsgeheim. In het kader van de sociale en psychologische dienstverlening heeft de student recht op: deskundige hulp, informatie, vrije deelname aan de dienst- en hulpverlening, zelfstandigheid en privacy, geheimhouding.

Artikel 130. Beroep beslissingen studentenvoorzieningen

Tegen de beslissingen van de Dagelijkse Coördinatie van de dienst studentenvoorzieningen kan intern beroep aangetekend worden.

De student dient een schriftelijke en gemotiveerde aanvraag tot herziening, per aangetekend en ondertekend schrijven in bij de voorzitter of de ondervoorzitter van de stuvoraad binnen de vervalttermijn van 10 kalenderdagen. Terzelfdertijd wordt door de student de elektronische versie van deze brief via e-mail verstuurd naar de voorzitter of de ondervoorzitter. Als datum van het beroep geldt de datum van postmerk.

Het intern beroep wordt behandeld door de interne beroepscommissie studentenvoorzieningen. Deze bestaat uit de voorzitter, de ondervoorzitter en één lid van de stuvoraad uit de delegatie van het personeel.

De interne beroepscommissie Studentenvoorzieningen, zal na het raadplegen van alle betrokken partijen, autonoom een beslissing nemen, en deze schriftelijk en gemotiveerd aan de betrokken partijen meedelen, binnen een termijn van 15 kalenderdagen.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 131. Slotbepalingen

Alle aangelegenheden die niet in dit Onderwijs- en examenreglement zijn opgenomen en die Howest aanbelangen, worden geregeld door het Organiek reglement van Howest.

Aangelegenheden die niet in dit Onderwijs- en examenreglement zijn opgenomen en die opleidingen aanbelangen, worden geregeld door het Aanvullend Onderwijs- en examenreglement.

Aanvullende Onderwijs- en examenreglementen mogen geen tegenstellingen inhouden met dit Onderwijs- en examenreglement.